

ٲولگي مڊيريت

معاصرې تگلارې، تډريس، رواني او فزيکي چاپېريال او د زده کړې مؤثر سيستم

Ketabton.com

ليکوال: جوهر جبران

کال: ۱۴۰۰ هـ. ش

ټولګې مدیریت

لیکوال: استاد جوهر جبران

کال: ۱۴۰۴ هـ. ش

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم: د ټولگي مدیریت

لیکوال: استاد جوهر جبران

خپرنډوی: جبران خصوصي کتابتون

کمپوز: استاد جوهر جبران

ډیزاین: استاد جوهر جبران

چاپ کال: ۱۴۰۰ هـ ش

د چاپ شمېر: (.)

د چاپ لړ: ۰۰۴۷

د چاپ وار: لومړی

Whatsapp: +93 707604044

د چاپ حقوق له لیکوال سره خوندي دي

ترلاسه کیدو وځای

ننګرهار: مسلم کتابپلورنځي - جلال اباد ښار، اسحاق زی مارکیټ لاندې پور.

هلمند: لښکرګاه ښار، پوهنې عمومي ریاست د ښوونکو روزنې او مسلکي پراختیا ټیم.

لغمان: الفت فوتوکاپي مرکز - مهترلام ښار، حاجي ایوب مارکیټ.

www.ketabton.com

پیل خبرې

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيدنا محمد ﷺ، وعلى آله وصحبه أجمعين.

ښوونه او روزنه د هرې ټولنې د پرمختګ، تمدن او روښانه راتلونکي بنسټ ګڼل کېږي، او ښوونکی د همدې روښانه راتلونکي معمار دی. خو یو بريالی ښوونکی یوازې هغه څوک نه دی چې معلومات ولري، بلکې هغه څوک دی چې وکولای شي یو منظم، آرام، الهام‌ښوونکی او د زده‌کړې لپاره مناسب ټولګی رامنځته کړي. همدلته د “ټولګي مدیریت” اهمیت څرګندېږي.

ټولګی یوازې څلور دېوالونه، څوکۍ او تخته نه ده؛ بلکې یو ژوندي تعليمي چاپېریال دی چې پکې فکرونه روزل کېږي، استعدادونه غوړېږي او د راتلونکي نسل شخصیت جوړېږي. که په ټولګي کې نظم، مثبتې اړیکې، اغېزمن تدریس او سالم رواني چاپېریال موجود وي، نو زده‌کړه په یوه خوږه، الهام‌ښوونکې او بريالۍ تجربه بدلېږي.

ننۍ نړۍ له چټکو بدلونونو سره مخ ده. ټکنالوژي، نوې تدریسي لارې، د زده‌کوونکو رواني اړتیاوې او د تعليم معاصر نظام له ښوونکو څخه غواړي چې یوازې دودیز تدریس ونه کړي، بلکې د یو رهبر، لارښود او مدیر په توګه عمل وکړي. له همدې امله د ټولګي مدیریت د معاصر تعليم یوه اساسي اړتیا ګرځېدلې ده.

دا کتاب د همدې اړتیا د پوره کولو لپاره لیکل شوی دی. په دې کتاب کې هڅه شوې چې د ټولګي مدیریت مهم مفاهیم، اصول، معاصرې تګلارې، د تدریس مهارتونه، رواني او فزيکي چاپېریال، د زده‌کوونکو چلند، انضباط، ارزونه،

اړیکې، رهبرۍ او عصري ټکنالوژۍ په ساده، علمي او عملي ډول تشریح شي. د کتاب ځانګړنه داده چې یوازې نظري بحثونه نه وړاندې کوي، بلکې عملي بېلګې او معاصرې تجربې هم رانغاړي، ترڅو لوستونکی وکولای شي په واقعي ټولګي کې ترې ګټه واخلي.

که ته ښوونکی یې، د ښوونې او روزنې محصل یې، د تعلیمي ادارې مسؤل یې، یا د تعلیم له سپېڅلي ډګر سره مینه لرې، نو دا کتاب به ستا لپاره یو ارزښتناک لارښود وي. دلته به ته زده کړې چې څنګه یو عادي ټولګی په یو فعال، منظم، خوشاله او بریالي تعلیمي چاپېریال بدل کړي.

هیله ده دا کتاب د ښوونکو، محصلینو او د تعلیم مینوالو لپاره ګټور ثابت شي او د اغېزمن، سالم او پرمختللي تعلیمي نظام په جوړولو کې خپل کوچنی رول ولوبوي.

په درنښت

جوهر جبران

لنډيز

د ټولګي مدیریت د معاصر تعلیم له مهمو او بنسټیزو موضوعاتو څخه دی، ځکه د زده کړې کیفیت، د زده کوونکو چلند، د تدریس اغېزمنتیا او د بنسټیز چاپېریال بریالیتوب تر ډېره د اغېزمن مدیریت پورې تړاو لري. دا کتاب «د ټولګي مدیریت: معاصرې تګلارې، تدریس، رواني او فزیکي چاپېریال او د زده کړې مؤثر سیستم» د همدې اړتیا پر بنسټ لیکل شوی، ترڅو بنسټونو، محصلینو او د تعلیم مینه والو ته د ټولګي مدیریت علمي او عملي لارې چارې وړاندې کړي.

په دې کتاب کې د ټولګي مدیریت اساسي مفاهیم، د بنسټونو رول، د فزیکي او رواني چاپېریال اهمیت، د تدریس او زده کړې مدیریت، د زده کوونکو چلند، انضباط، ارزونه، اړیکې، رهبري، عصري ټکنالوژي او د راتلونکي تعلیمي نظام نوې تګلارې په مفصل او معاصر ډول تشریح شوي دي. همدارنګه د نړیوالو څېړنو، علمي نظریو او عملي بېلګو په مرسته موضوعات داسې وړاندې شوي چې لوستونکی وکولای شي په واقعي تدریسي چاپېریال کې ترې مستقیمه ګټه واخلي.

دا کتاب یوازې یو نظري اثر نه دی، بلکې یو عملي لارښود هم دی چې بنسټونو ته بنسټي څنګه یو منظم، مثبت او الهام‌ېښونکی ټولګی رامنځته کړي، څنګه د زده کوونکو ستونزې حل کړي او څنګه د عصري تدریس له نوښتونو سره ځان عیار کړي.

که ته غواړې د یو بریالي بنسټونکي، اغېزمن رهبر او معاصر مدیر په توګه خپل مهارتونه پیاوړي کړې، نو دا کتاب به ستا لپاره د پوهې، تجربې او عملي لارښوونو یوه ارزښتمنه خزانه وي. دا اثر به تا وهڅوي چې تعلیم یوازې د معلوماتو انتقال ونه ګڼې، بلکې د شخصیت جوړونې، فکر روزنې او د راتلونکي نسل د رهبري یو سپېڅلی مسؤلیت یې وبلې.

لړلیک

مخ	عنوان
1.....	لومړي فصل
1.....	عموميات
1.....	ټولگي د مدیریت پیژندنه
2.....	د ټولگي مدیریت اهمیت
3.....	د ټولگي مدیریت موخې
5.....	بیلگه
5.....	د مدیریت اساسي دندې
6.....	بیلگه
6.....	د اغېزمن ټولگي مدیر ځانگړتیاوې
8.....	بیلگه
8.....	د ښوونکي رول د مدیر په توگه
9.....	بیلگه
10.....	د ټولگي مدیریت اصول
11.....	بیلگه
11.....	پایله
12.....	بیلگه
12.....	سپارښتنې (Recommendations)
14.....	عمومي پایله
14.....	ضمیمې (Appendices)
14.....	ضمیمه (۱): د ټولگي اصولو نمونه
15.....	ضمیمه (۲): د ورځني درس پلان نمونه

16	ضمیمه (۳): د ارزونې فورمه
16	وروستی علمي نتیجه
17	دوهم فصل
17	د ټولگي فزيکي اورواني چاپېريال
17	د ټولگي فزيکي اورواني چاپېريال پيژندنه
17	۱. د ټولگي فزيکي چاپېريال
18	بيلگه
18	۲. د ټولگي رواني چاپېريال
19	بيلگه
19	۳. د فزيکي اورواني چاپېريال اړيکه
20	۴. د ښه چاپېريال درامنځته کولولارې
20	بيلگه (عملي تطبيق)
21	د درېيم فصل
21	د تدريس اوزده کړې مدیریت
21	۱. د درس پلان جوړونه
22	بيلگه
22	۲. د وخت مدیریت
22	بيلگه
23	۳. تدريسي ميتودونه
23	بيلگه
23	۴. فعاله زده کړه (Active Learning)
24	بيلگه
24	۵. گروپي فعاليتونه

24 بیلګه
24 ۶. د زده کونکو ګډون
25 بیلګه
25 ۷. د تدریسي وسایلو کارول
25 بیلګه
25 پایله
26 څلورم فصل
26 د زده کونکو چلند مدیریت
26 ۱. د زده کونکو چلند مفهوم
27 بیلګه
27 ۲. د مثبت چلند پیاوړتیا
27 بیلګه
27 ۳. د ستونزمن چلند ډولونه
28 بیلګه
28 ۴. د ګډوډۍ عوامل
29 بیلګه
29 ۵. د انضباط اصول
29 بیلګه
29 ۶. تشویق او هڅونه
30 بیلګه
30 ۷. سزا او د هغې اغېزې
30 بیلګه
30 ۸. د چلند اصلاح لارې

31 بیلگه
31 پایله
32 پنځم فصل
32 د اړیکو او رهبري مدیریت
32 ۱. د ښوونکي اوزده کوونکو اړیکې
33 بیلگه
33 ۲. د ښوونکي او والدینو اړیکې
33 بیلگه
34 ۳. د همکارۍ اهمیت
34 بیلگه
35 ۴. د رهبري مفهوم
35 بیلگه
35 ۵. د رهبري ډولونه
36 بیلگه
36 ۶. اغېزمنه اړیکه
36 بیلگه
36 ۷. د خبرو اترو مهارتونه
37 بیلگه
37 ۸. د احساساتي هوښیاری رول
37 بیلگه
37 پایله
38 شپږم فصل
38 د ټولگي انضباط، ارزونه او ستونزو حل

38	۱. د انضباط مفهوم
39	بیلګه
39	۲. د انضباط ډولونه
39	بیلګه
39	۳. د انضباط د ټینګښت لارې
40	بیلګه
40	۴. د زده کوونکو ارزونه
40	بیلګه
41	۵. د ارزونې ډولونه
41	بیلګه
41	۶. د ارزونې طریقې
41	بیلګه
42	۷. د ستونزو او شخړو مدیریت
42	بیلګه
42	۸. د ستونزو د حل لارې
42	بیلګه
43	پایله
44	اووم فصل
44	د ټولګي مدیریت کې عصري ټکنالوژي او نوښت
44	۱. په تدریس کې د ټکنالوژي رول
45	بیلګه
45	۲. سمارټ ټولګي (Smart Classroom)
45	بیلګه

45	۳. آنلاين زده کړه (Online Learning)
46	بييلگه
46	۴. د زده کوونکو د څارنې ټکنالوژي
46	بييلگه
46	۵. د ټکنالوژي، ګټې د ټولگي مدیریت لپاره
47	بييلگه
47	۶. ستونزې او ننګونې
47	بييلگه
48	۷. د نوبت اهمیت
48	بييلگه
48	۸. د راتلونکي ټولگي مدیریت
48	بييلگه
49	پايله
50	اتم فصل
50	د ټولگي مدیریت کې معاصرې ستونزې او راتلونکي تمایلات
50	۱. د ټولگي مدیریت معاصرې ستونزې
51	بييلگه
51	۲. د ټکنالوژي، ناوړه اغېزې
51	بييلگه
52	۳. د رواني ستونزو زیاتوالی
52	بييلگه
52	۴. د ښوونکو مسلکي فشار
52	بييلگه

53	۵. د والدينو کمزوری ګډون
53	بیلګه
53	۶. د ټولگي مدیریت راتلونکي تمایلات
54	بیلګه
54	۷. د راتلونکي بسوونکي رول
54	بیلګه
55	پایله
56	نهم فصل
56	پایله، عمومي لنډيز، مهمې موندنې وړاندیزونه، سپارښتنې او ماخذونه
56	۱. پایله (Conclusion)
57	۲. عمومي لنډيز (General Summary)
58	۳. مهمې موندنې (Key Findings)
59	۴. وړاندیزونه (Suggestions)
59	۵. سپارښتنې (Recommendations)
60	۶. ماخذونه
60	کتابونه
60	علمي مقالې
60	انټرنېټي سرچینې

لومړي فصل

عموميات

ټولګي د مدیریت پیژندنه

ټولګي مدیریت د ښوونې او روزنې له مهمو مفاهیمو څخه دی چې د اغېزمن تدریس او بریالۍ زده کړې لپاره اساسي رول لري. ټولګي هغه ځای دی چې زده کوونکي پکې علم، مهارتونه، ارزښتونه او ټولنیز چلند زده کوي، نوځکه د دې چاپېریال منظم ساتل د ښوونکي له مهمو مسؤلیتونو څخه ګڼل کېږي. ټولګي مدیریت یوازې د نظم ساتلو معنا نه لري، بلکې د تدریس، زده کوونکو د چلند، وخت، تدریسي وسایلو او ټولګي د چاپېریال د تنظیم بشپړ بهیر دی. ښوونکی د ټولګي د مدیر په توګه هڅه کوي داسې چاپېریال رامنځته کړي چې زده کوونکي پکې د آرامۍ، اعتماد او علاقې احساس وکړي او په فعاله توګه په زده کړه کې برخه واخلي.

Jacob Kounin د ټولګي مدیریت د ښوونکي هغه وړتیا بولي چې د ستونزو او ګډوډۍ د رامنځته کېدو مخه ونیسي او زده کوونکي په دوامداره توګه د زده کړې په فعالیتونو کې بوخت وساتي. (Kounin, 1970) د هغه په اند اغېزمن ښوونکی هغه دی چې د ټولګي وضعیت په سمه توګه درک کړي او د ستونزو له رامنځته کېدو مخکې مناسب اقدامات ترسره کړي. همدارنګه Lee Canter د ټولګي مدیریت د واضح اصولو، مثبت انضباط او دوامدارې اړیکې له لارې د زده کوونکو

د چلند تنظیم بولي. (Canter, 2010) دا نظریه څرګندوي چې ښوونکی باید د ټولګي اصول په روښانه ډول بیان کړي او د زده کوونکو مثبت چلند تشویق کړي.

په معاصره ښوونه او روزنه کې د ټولګي مدیریت د تدریس له کیفیت سره مستقیمه اړیکه لري. کله چې ټولګي منظم وي، زده کوونکي په ښه ډول د درس په فعالیتونو کې برخه اخلي، د وخت ضایع کېدل کمېږي او د زده کړې موخې په اسانه ترلاسه کېږي. برعکس، که ټولګي مدیریت کمزوری وي، نو ګډوډي، بې نظمي او د زده کړې کمزوري رامنځته کېږي Anita Woolfolk. لیکي چې اغېزمن ټولګي مدیریت د مثبتې زده کړیزې فضا د رامنځته کولو سبب کېږي او د زده کوونکو رواني امنیت او علمي پرمختګ پیاوړی کوي. (Woolfolk, 2016) له همدې امله د ټولګي مدیریت د ښوونکي له مهمو مسلکي مهارتونو څخه ګڼل کېږي او د بريالي تدریس لپاره بنسټیز ارزښت لري.

د ټولګي مدیریت اهمیت

د ټولګي مدیریت د ښوونې او روزنې په بهیر کې له بنسټیزو او مهمو موضوعاتو څخه ګڼل کېږي، ځکه د زده کړې کیفیت، د زده کوونکو چلند، او د تدریس بريالیتوب تر ډېره د اغېزمن مدیریت پورې تړاو لري. کله چې په ټولګي کې مناسب نظم، همغږي او مثبت چاپېریال موجود وي، زده کوونکي کولی شي په آرامه ذهن درس ته پاملرنه وکړي او خپلې زده کړیزې موخې ترلاسه کړي. برعکس، که ټولګي مدیریت کمزوری وي، نو شور، ګډوډي، بې نظمي او د زده کړې کمزوري رامنځته کېږي. له همدې امله د ټولګي مدیریت د بريالي تدریس لپاره اساسي شرط بلل کېږي.

Robert J. Marzano په خپلو څېړنو کې څرګندوي چې اغېزمن ټولګي مدیریت د زده کوونکو په علمي لاسته راوړنو مستقیم مثبت اغېز لري او هغه ښوونکي چې د مدیریت ښه مهارتونه لري، زده کوونکي یې په ازموینو او عملي فعالیتونو کې ښه پایلې ترلاسه کوي. (Marzano, 2003) نوموړی باور لري چې ټولګي مدیریت د تدریس له میتودونو څخه هم زیات اهمیت لري، ځکه که نظم او مناسب چاپیریال موجود نه وي، نو حتی غوره تدریسي طریقې هم اغېزمنې نه وي. همدارنګه Harry K. Wong لیکي چې د ښوونکي بریالیتوب د ټولګي د اغېزمن مدیریت سره مستقیمه اړیکه لري، او هغه ښوونکي چې له پیل څخه واضح اصول او منظم سیستم ولري، په تدریس کې ډېر بریالي وي. (Wong & Wong, 2009)

د ټولګي مدیریت یوازې د نظم ساتلو لپاره نه دی، بلکې د زده کوونکو د شخصیت جوړونې، ټولنیز پرمختګ او رواني امنیت لپاره هم مهم رول لري. کله چې ښوونکی له زده کوونکو سره په احترام، عدالت او مهرباني چلند وکړي، زده کوونکي د اعتماد احساس کوي او په زده کړه کې فعاله ونډه اخلي Anita . Woolfolk څرګندوي چې مثبت او منظم ټولګی د زده کوونکو رواني آرامتیا، د ځان باور او ټولنیزو مهارتونو په پیاوړتیا کې مرسته کوي (Woolfolk, 2016). 2016 سرپرته پر دې، اغېزمن مدیریت د وخت د ضایع کېدو مخه نیسي، د ښوونکي فشار کموي او د تدریس موخې په اسانه ترلاسه کېږي. له همدې امله د ټولګي مدیریت د ښوونکي د مسلکي وړتیاوو یوه مهمه برخه ګڼل کېږي او د ښوونې او روزنې د کیفیت د لوړولو لپاره ځانګړی ارزښت لري.

د ټولګي مدیریت موخې

د ټولګي مدیریت اساسي موخه دا ده چې د زده کړې لپاره داسې منظم، خوندي او مثبت چاپیریال رامنځته شي چې زده کوونکي وکولای شي په اغېزمن ډول زده کړه وکړي. په معاصره ښوونه او روزنه کې ټولګي مدیریت یوازې د نظم ساتلو معنا نه

لري، بلکې د زده کوونکو د فکري، اخلاقي، ټولنيز او عاطفي ودې لپاره هم مهم رول لري. ښوونکی د ټولګي د مدیر په توګه هڅه کوي چې زده کوونکي د زده کړې فعالیتونو ته وهڅوي، د هغوی ترمنځ همکاري زیاته کړي او د مسؤلیت احساس پیاوړی کړي. کله چې د ټولګي مدیریت موخې په سمه توګه عملي شي، نو د تدریس کیفیت لوړېږي او د زده کوونکو علمي لاسته راوړنې زیاتېږي.

Carolyn M. Evertson او Edmund T. Emmer لیکي چې د ټولګي مدیریت مهمه موخه د داسې زده کړیز چاپیریال رامنځته کول دي چې پکې زده کوونکي په منظم ډول د درس په فعالیتونو کې برخه واخلي او د ګډوډۍ فرصت کم شي (Emmer & Evertson, 2017). د دوی په اند، اغېزمن مدیریت د ښوونکي او زده کوونکو ترمنځ مثبتې اړیکې رامنځته کوي او د زده کوونکو د زده کړې علاقه زیاتوي. همدارنګه Jacob Kounin باور لري چې د ټولګي مدیریت موخه یوازې د ستونزو حل نه دی، بلکې د ستونزو مخنیوی هم دی، یعنې ښوونکی باید داسې تدریسي فعالیتونه تنظیم کړي چې زده کوونکي تل بوخت او فعاله پاتې شي (Kounin, 1970).

د ټولګي مدیریت بله مهمه موخه د زده کوونکو د شخصیت جوړونه ده. ښوونکی باید زده کوونکو ته د احترام، همکاري، مسؤلیت او مثبت چلند ارزښتونه وروښيي Harry K. Wong. لیکي چې بریالی ټولګی هغه دی چې زده کوونکي پکې نه یوازې علم زده کړي، بلکې د ژوند مهارتونه هم ترلاسه کړي (Wong & Wong, 2009). د وخت مناسب مدیریت، د تدریس منظم پلان، او د زده کوونکو ترمنځ عدالت هم د ټولګي مدیریت له مهمو موخو څخه دي. کله چې زده کوونکي ځان خوندي او محترم احساس کړي، نو د هغوی اعتماد او د زده کړې علاقه لوړېږي. له همدې امله د ټولګي مدیریت موخې د ښوونې او روزنې د عمومي موخو د ترلاسه کولو لپاره مهم بنسټ ګڼل کېږي.

بیلګه

یو ښوونکی د ټولګي په پیل کې له زده کوونکو سره ګډ اصول جوړوي، لکه: د خبرو پر مهال چوپ پاتې کېدل، د نورو احترام کول او په وخت کورنۍ دندې ترسره کول. هغه زده کوونکي چې اصول مراعت کړي، ښوونکی یې ستاینه کوي. په دې ډول ټولګي منظم پاتې کېږي، زده کوونکي په فعاله توګه په درس کې برخه اخلي او د همکارۍ احساس پیاوړی کېږي. دا د ټولګي مدیریت د موخو عملي بیلګه ده.

د مدیریت اساسي دندې

مدیریت د هرې ادارې، ښوونځي او ټولګي د بریالیتوب لپاره اساسي رول لري. د مدیریت دندې هغه منظم فعالیتونه دي چې د ټاکلو موخو د ترلاسه کولو لپاره ترسره کېږي. په ښوونیز چاپیریال کې ښوونکی د ټولګي د مدیر په توګه د پلان جوړونې، تنظیم، رهبرۍ او ارزونې مسؤلیت لري. که دغه دندې په سمه توګه ترسره شي، نو ټولګي منظم، تدریس اغېزمن او زده کوونکي فعاله پاتې کېږي. معاصره ښوونه او روزنه مدیریت د تدریس یوه مهمه برخه ګڼي، ځکه د ښوونکي بریالیتوب یوازې د مضمون په پوهه پورې محدود نه دی، بلکې د مدیریت په مهارتونو پورې هم تړاو لري.

Henri Fayol مدیریت د څو اساسي دندو مجموعه ګڼلې ده چې پکې پلان جوړونه، تنظیم، رهبرۍ او کنټرول شامل دي. (Fayol, 1949) پلان جوړونه د مدیریت لومړنۍ دنده ده. ښوونکی باید د درس لپاره واضح موخې، تدریسي فعالیتونه او د ارزونې لارې مخکې له مخکې مشخصې کړي. کله چې درس پلان ولري، د وخت ضایع کېدل کمېږي او تدریس منظم ترسره کېږي. دوهمه دنده تنظیم دی. په تنظیم کې د ټولګي د ناستې ترتیب، د تدریسي وسایلو برابرول او د زده کوونکو د فعالیتونو همغږي شامله ده Stephen P. Robbins. باور لري چې

تنظیم د سرچینو اغېزمن استعمال یقیني کوي او د ګډوډۍ مخه نیسي
(Robbins & Coulter, 2018).

رهبري د مدیریت بله مهمه دنده ده. ښوونکی باید زده کوونکي وهڅوي، مثبتې اړیکې رامنځته کړي او هغوی د زده کړې موخو ته رهبري کړي. اغېزمن رهبر د احترام، عدالت او همکارۍ له لارې د زده کوونکو اعتماد ترلاسه کوي. وروستی دنده کنټرول او ارزونه ده، چې پکې د زده کوونکو د فعالیتونو څارنه، د تدریس ارزونه او د ستونزو اصلاح شامل دي Harold Koontz. لیکي چې کنټرول د دې لپاره ترسره کېږي ترڅو معلومه شي چې ټاکلې موخې تر کومه حده ترلاسه شوي دي. (Koontz & O'Donnell, 1976) په ښوونیز چاپیریال کې دغه دندې د اغېزمن ټولګي مدیریت بنسټ جوړوي او د تدریس کیفیت لوړوي. له همدې امله هر ښوونکی باید د مدیریت اساسي دندې په عملي ډول زده او تطبیق کړي.

بیلګه

یو ښوونکی د سبا درس لپاره مخکې له مخکې پلان جوړوي، تدریسي وسایل برابروي او زده کوونکي په ګروپونو وېشي. د درس پر مهال هغوی ته واضح لارښوونې ورکوي او د فعالیتونو څارنه کوي. د درس په پای کې د زده کوونکو د پوهې ارزونه ترسره کوي. دا ټول فعالیتونه د مدیریت د اساسي دندو عملي بیلګه ده.

د اغېزمن ټولګي مدیر ځانګړتیاوې

اغېزمن ټولګي مدیریت د ښوونکي له شخصیت، مهارتونو او مسلکي وړتیاوو سره مستقیمه اړیکه لري. هر ښوونکی نه شي کولای یوازې د مضمون په پوهه بریالی تدریس ترسره کړي، بلکې هغه باید د ټولګي د رهبر او مدیر په توګه هم لازم مهارتونه ولري. اغېزمن ټولګي مدیر هغه څوک دی چې وکولای شي د

زده کوونکو لپاره منظم، خوندي او هڅوونکی چاپیریال رامنځته کړي، د ستونزو مخه ونیسي او د زده کړې موخې په بریالیتوب سره ترلاسه کړي. معاصرې تعلیمي څېړنې ښيي چې د ښوونکي شخصیت او چلند د زده کوونکو په علمي او اخلاقي پرمختګ ژور اغېز لري.

Harry K. Wong باور لري چې بریالي ښوونکي واضح اصول، منظم پلان او ثابت چلند لري، او له همدې امله د زده کوونکو اعتماد ترلاسه کوي (Wong & Wong, 2009). د اغېزمن مدیر لومړنۍ ځانګړتیا ښه اخلاق او صبر دی. ښوونکی باید له زده کوونکو سره په احترام، مهربانۍ او عدالت چلند وکړي. کله چې زده کوونکي ځان محترم احساس کړي، نو په درس کې فعاله برخه اخلي او له ښوونکي سره مثبتې اړیکې جوړوي Anita Woolfolk. لیکي چې مثبت او مهربان چلند د زده کوونکو رواني امنیت زیاتوي او د ټولګې چاپیریال ښه کوي (Woolfolk, 2016). بله مهمه ځانګړتیا د اړیکو مهارت دی. اغېزمن ښوونکی باید وکولای شي خپلې خبرې په واضح ډول بیان کړي او د زده کوونکو نظریاتو ته غوږ ونیسي.

خلاقیت او د ستونزو د حل وړتیا هم د اغېزمن مدیر مهمې ځانګړتیاوې دي. په ټولګې کې بېلابېلې ستونزې رامنځته کېږي، لکه ګډوډي، بې علاقي او د زده کوونکو ترمنځ شخړې. ښوونکی باید د دغو ستونزو د حل لپاره مناسبې او مثبتې لارې وکاروي Robert J. Marzano. څرګندوي چې اغېزمن ښوونکي د وخت مدیریت، واضح اصول او مثبت انضباط کاروي ترڅو د زده کړې چاپیریال منظم پاتې شي (Marzano, 2003). سربېره پردې، بریالی مدیر باید د عدالت احساس ولري او له ټولو زده کوونکو سره یو شان چلند وکړي. د زده کوونکو فردي توپيرونو ته پام کول، د هغوی تشویق او د مسؤلیت احساس پیاوړی کول هم د اغېزمن مدیر له مهمو ځانګړتیاوو څخه دي. له همدې امله ښوونکی باید نه یوازې

علمي پوهه ولري، بلکې د مدیریت، رهبري او انساني اړیکو مهارتونه هم زده کړي.

بیلګه

یو ښوونکی هره ورځ ټولګي ته پروخت راځي، درس منظم پلانوني او له زده کوونکو سره په نرمۍ خبرې کوي. کله چې یو زده کوونکی تېروتنه وکړي، هغه د تحقیق پر ځای په مهرباني لارښوونه ورته کوي. همدارنګه د ټولو زده کوونکو نظرونو ته ارزښت ورکوي او هغوی د مثبت چلند لپاره تشویقوي. دا ډول ښوونکی د اغېزمن ټولګي مدیر عملي بیلګه ګڼل کېږي.

د ښوونکي رول د مدیر په توګه

ښوونکی د ښوونې او روزنې په بهیر کې یوازې د معلوماتو لېږدوونکی نه دی، بلکې هغه د رهبر، لارښود، روزونکي او مدیر په توګه هم مهم مسؤلیتونه لري. په معاصر تعلیمي نظام کې ښوونکی د ټولګي د مدیر په توګه د زده کوونکو د چلند، تدریس، وخت، ارزونې او ټولګي چاپېریال تنظیموي. د ټولګي بریالیتوب تر ډېره د ښوونکي د مدیریت له مهارتونو سره تړاو لري، ځکه هغه باید داسې چاپېریال رامنځته کړي چې زده کوونکي پکې د زده کړې علاقه، اعتماد او مسؤلیت احساس وکړي. که ښوونکی د مدیریت وړتیا ونه لري، نو حتی ښه تدریس هم اغېزمن نه تمامېږي.

Jacob Kounin باور لري چې ښوونکی باید د ټولګي د وضعیت په اړه بشپړ پوهاوی ولري او د ستونزو له رامنځته کېدو مخکې مناسب اقدامات ترسره کړي (Kounin, 1970). د ښوونکي لومړنی رول د نظم او انضباط ساتل دي. هغه باید واضح قوانین جوړ کړي او زده کوونکي د هغو مراعات کولو ته وهڅوي. همدارنګه ښوونکی باید د زده کوونکو ترمنځ مثبتې اړیکې رامنځته کړي او د همکارۍ فضا

پیاوړې کړي Carolyn M. Evertson او Edmund T. Emmer لیکي چې اغېزمن ښوونکی د ټولګي فعالیتونه په منظم ډول تنظیموي او زده کوونکي په دوامداره توګه د زده کړې په چارو کې بوخت ساتي (Emmer & Evertson, 2017). دغه منظم مدیریت د ګډوډۍ مخه نیسي او د زده کړې کیفیت لوړوي.

د ښوونکي بل مهم رول د رهبرۍ او لارښوونې دی. ښوونکی باید زده کوونکي وهڅوي، د هغوی ستونزې واورې او د اړتیا په وخت کې مشوره ورکړي Anita . Woolfolk څرګندوي چې هغه ښوونکي چې له زده کوونکو سره مثبتې او درناوی لرونکې اړیکې لري، د زده کوونکو په علمي او رواني پرمختګ کې مهم اغېز لري (Woolfolk, 2016). سربېره پردې، ښوونکی باید د وخت مدیریت، د تدریس پلان جوړونه او د زده کوونکو ارزونه په منظم ډول ترسره کړي. هغه د ټولګي د چاپېریال د ښه والي مسؤلیت هم لري، ترڅو زده کوونکي ځان خوندي او آرام احساس کړي. له همدې امله ښوونکی د ټولګي د مدیر په توګه د ښوونې او روزنې په بریالیتوب کې محوري رول لري او د هغه مهارتونه د زده کوونکو په راتلونکي مستقیم اغېز کوي.

بیلګه

یو ښوونکی د درس له پیل مخکې د ورځې موخې زده کوونکو ته بیانوي، د ټولګي اصول ورپه یادوي او د زده کوونکو ترمنځ د همکارۍ لپاره ګروپي فعالیتونه تنظیموي. کله چې د دوو زده کوونکو ترمنځ شخړه رامنځته شي، هغه په آرامۍ دواړه لوري واورې او ستونزه په عادلانه ډول حل کوي. دغه چلند د ښوونکي د مدیرانه رول ښه بیلګه ده.

د ټولګي مدیریت اصول

د ټولګي مدیریت اصول هغه بنسټیز قواعد او لارښوونې دي چې ښوونکی یې د ټولګي د نظم، مثبت چاپیریال او اغېزمن تدریس لپاره کاروي. دغه اصول د ښوونکي او زده کوونکو ترمنځ د اړیکو د تنظیم، د ګډوډۍ د مخنیوي او د زده کړې د کیفیت د لوړولو لپاره مهم ارزښت لري. کله چې د ټولګي مدیریت اصول په سمه توګه عملي شي، زده کوونکي د مسؤلیت احساس کوي، د همکارۍ روحیه پیاوړې کېږي او د زده کړې چاپیریال مثبت او خوندي پاتې کېږي. د معاصرې ښوونې او روزنې له نظره، د ټولګي مدیریت اصول یوازې د قوانینو مجموعه نه ده، بلکې د ښوونکي د چلند، عدالت، رهبرۍ او اړیکو له مهارتونو سره هم تړاو لري.

Lee Canter باور لري چې د ټولګي مدیریت یو مهم اصل د واضح قوانینو او تمویک ټاکل دي، ځکه زده کوونکي باید په روښانه ډول پوه شي چې کوم چلند د منلو وړ دی او کوم نه دی. (Canter, 2010) ښوونکی باید د ټولګي اصول په ساده او واضح ډول بیان کړي او د هغو په تطبیق کې ثبات ولري. بل مهم اصل عدالت دی. Harry K. Wong لیکي چې اغېزمن ښوونکی له ټولو زده کوونکو سره یو شان چلند کوي او تبعیض نه کوي، ځکه عدالت د زده کوونکو اعتماد او احترام زیاتوي. (Wong & Wong, 2009) همدارنګه د احترام اصل د ټولګي د مثبت چاپیریال اساس ګڼل کېږي. کله چې ښوونکی او زده کوونکي یو بل ته احترام ولري، د همکارۍ او اعتماد فضا رامنځته کېږي.

د ټولګي مدیریت بل مهم اصل دوام او ثبات دی. ښوونکی باید قوانین تل په یو شان ډول عملي کړي، ځکه متغیر او نااعدلانه چلند د زده کوونکو ګډوډي زیاتوي. Robert J. Marzano څرګندوي چې مثبت انضباط، دوامداره لارښوونې او د زده کوونکو تشویق د اغېزمن مدیریت بنسټ جوړوي. (Marzano, 2003) سربېره پردې، د انعطاف اصل هم مهم دی. ښوونکی باید د زده کوونکو د

عمر، فردي توپيرونو او ځانګړو حالاتو مطابق مناسب چلند غوره کړي. د همکارۍ اصل هم د مدیریت له مهمو اصولو څخه دی، ځکه کله چې زده کوونکي د ټولګي په فعالیتونو کې فعاله ونډه واخلي، نو د مسؤلیت احساس یې زیاتېږي. له همدې امله د ټولګي مدیریت اصول د اغېزمن تدریس، مثبت چاپېریال او بریالیۍ زده کړې لپاره اساسي ارزښت لري.

بیلګه

یو ښوونکی د تعلیمي کال په پیل کې له زده کوونکو سره ګډ اصول جوړوي، لکه: د نورو خبرو ته غوږ نیول، پرمخت راتلل او د ټولګي پاک ساتل. هغه له ټولو زده کوونکو سره یو شان چلند کوي او هر زده کوونکی چې مثبت چلند وکړي، ستاینه یې کوي. کله چې کوم زده کوونکی اصول مات کړي، ښوونکی ورته په ارامه او عادلانه ډول لارښوونه کوي. دا د ټولګي مدیریت د اصولو عملي بېلګه ده.

پایله

د ټولګي مدیریت د ښوونې او روزنې په نظام کې له تر ټولو مهمو او اساسي موضوعاتو څخه ګڼل کېږي، ځکه د زده کړې کیفیت، د زده کوونکو چلند او د ښوونکي بریالیتوب تر ډېره د اغېزمن مدیریت پورې تړاو لري. د دې فصلونو له څېړنې څخه څرګندېږي چې ټولګي مدیریت یوازې د نظم ساتلو ساده بهیر نه دی، بلکې یو جامع تعلیمي سیستم دی چې پکې پلان جوړونه، تنظیم، رهبري، ارزونه، انضباط او انساني اړیکې شاملې دي. کله چې ښوونکی د مدیریت اصول په سمه توګه عملي کړي، نو زده کوونکي په مثبت چاپېریال کې زده کړه کوي، د مسؤلیت احساس یې زیاتېږي او د علمي پرمختګ کچه یې لوړېږي.

د زده کوونکو د علمي لاسته راوړنو په لوړولو کې څرګندوي چې اغېزمن ټولګي مدیریت د زده کوونکو د علمي لاسته راوړنو په لوړولو کې مستقیم رول لري او هغه

ښوونکي چې قوي مدیریت لري، د تدریس په برخه کې ډېر بریالي وي (Marzano, 2003) همدارنګه Anita Woolfolk لیکي چې مثبت او منظم ټولګي نه یوازې د زده کړې کیفیت لوړوي، بلکې د زده کوونکو رواني امنیت، اعتماد او ټولنیز مهارتونه هم پیاوړي کوي. (Woolfolk, 2016) له دې څخه څرګندېږي چې د ټولګي مدیریت د زده کوونکو د شخصیت په جوړونه کې هم مهم رول لري.

په ټولیز ډول، د ټولګي مدیریت د ښوونکي مسلکي وړتیاوو یو اساسي جز دی چې باید په دوامداره توګه وده ورکړل شي. ښوونکی باید د عدالت، صبر، اړیکو مهارتونو او رهبري ځانګړتیاوو له لارې داسې چاپېریال رامنځته کړي چې زده کوونکي پکې په مینه او علاقه زده کړه وکړي. که د ټولګي مدیریت اصول په سمه توګه عملي شي، نو ښوونیز نظام به اغېزمن، منظم او بریالی وي.

بیلګه

یو ښوونکی چې ټول کال د ټولګي اصول په دوامداره توګه عملي کوي، له زده کوونکو سره په احترام چلند کوي او د هغوی مثبت فعالیتونه تشویقوي، د کال په پای کې ویني چې زده کوونکي یې نه یوازې ښه نمرې اخلي، بلکې د همکارۍ، نظم او مسؤلیت احساس هم لري. دا د ټولګي مدیریت د بریالی پایلې عملي بیلګه ده.

سپارښتنې (Recommendations)

د ټولګي مدیریت د ښوونې او روزنې له هغو برخو څخه دی چې په دوامداره تمرین، مهارت او مسلکي روزنه وده کوي. د دې څپرکي له څپرګونو وروسته لاندې

سپارښتنې وړاندې کېږي چې د ښوونکو، زده‌کوونکو او تعلیمي ادارو لپاره گټورې دي.

لومړی، ښوونکي باید د ټولگي مدیریت په برخه کې مسلکي روزنه ترلاسه کړي. معاصرې څېړنې ښيي چې هغه ښوونکي چې د مدیریت مهارتونه لري، په ټولگي کې د زده‌کوونکو چلند په ښه ډول تنظیموي او د تدریس کیفیت یې لوړوي (Marzano, 2003). له همدې امله اړینه ده چې د ښوونکو روزنیز پروگرامونه د ټولگي مدیریت عملي مهارتونه هم پکې شامل کړي.

دوهم، ښوونکي باید له زده‌کوونکو سره مثبتې اړیکې جوړې کړي Anita . Woolfolk ټینګار کوي چې مثبت اړیکې د زده‌کوونکو د زده‌کړې علاقه زیاتوي او د رواني امنیت احساس پیاوړی کوي. (Woolfolk, 2016) نو ښوونکی باید د احترام، مهربانۍ او عدالت له لارې د زده‌کوونکو اعتماد ترلاسه کړي.

درېیم، د ښوونځي اداره باید د ټولگي مدیریت لپاره واضح پالیسی جوړې کړي. دا پالیسی باید د انضباط، ارزونې او چلند اصول په روښانه ډول مشخص کړي ترڅو ټول ښوونکي په یو شان معیار عمل وکړي.

څلورم، والدین باید د ښوونځي له مدیریت سره همکاري وکړي. د کور او ښوونځي ترمنځ همغږي د زده‌کوونکو د چلند په اصلاح کې مهم رول لري.

پنځم، زده کوونکي باید د ټولګي په مدیریت کې فعال ګډون وکړي. کله چې زده کوونکي د اصولو په جوړولو او عملي کولو کې برخه واخلي، د مسؤلیت احساس یې زیاتېږي او د نظم ساتل اسانه کېږي.

عمومي پایله

د ټولګي مدیریت د ښوونې او روزنې بنسټیزه اړتیا ده چې د تدریس کیفیت، د زده کوونکو چلند او د ښوونکي بریالیتوب ټاکي. دا بهیر یوازې د نظم ساتلو لپاره نه دی، بلکې د زده کوونکو د فکري، اخلاقي او ټولنیز پرمختګ لپاره یو مهم تعلیمي سیستم دی. که ښوونکي د مدیریت اصول په سمه توګه عملي کړي، نو زده کوونکي به په منظم، خوندي او هڅوونکي چاپیریال کې زده کړه وکړي او د ژوند لپاره به ښه مهارتونه ترلاسه کړي.

ضمیمې (Appendices)

په تعلیمي څېړنو او کتابونو کې ضمیمې هغه اضافي مواد وي چې د موضوع د لا ښه وضاحت او عملي تطبیق لپاره وړاندې کېږي. د ټولګي مدیریت په برخه کې ضمیمې ښوونکو ته مرسته کوي چې نظری مفاهیم په عملي بڼه وکاروي. دا برخه د نمونې قوانینو، د ټولګي پلان، او د ارزونې فورمې په ډول وړاندې کېږي.

ضمیمه (۱): د ټولګي اصولو نمونه

د یو اغېزمن ټولګي لپاره لاندې اصول سپارښتنه کېږي:

1. پروخت ټولګي ته راتګ
2. د ښوونکي او ملګرو احترام

3. د خبرو پرمهال لاس پورته کول
4. د کورنۍ دندې منظم ترسره کول
5. د ټولګي پاکوالی ساتل
6. یو بل ته نه مزاحمت کول
7. فعال ګډون په درس کې

دا اصول د Lee Canter د نظریې پر بنسټ دي، چې وایي واضح قوانین د مثبت چلند بنسټ جوړوي. (Canter, 2010)

ضمیمه (۲): د ورځني درس پلان نمونه

- موضوع: د ریاضي ضرب
- موخه: زده کوونکي د ضرب مفهوم درک کړي
- وسایل: تخته، مارکر، تمریني کتاب
- طریقه: تشریحي + عملي
- فعالیت: ګروپي تمرین
- ارزونه: شفاهي پوښتنې او لیکلي تمرین

دا ډول پلان جوړونه د Robert J. Marzano د تدریسي ستراتیژیو سره سمون لري، چې پلان لرونکی تدریس د زده کوونکو لاسته راوړنې زیاتوي (Marzano, 2003).

ضمیمه (۳): د ارزونې فورمه

شاخص	کمزوری	متوسط	ښه	ډېر ښه
ګډون	☐	☐	☐	☐
کورنۍ دنده	☐	☐	☐	☐
چلند	☐	☐	☐	☐
پوهه	☐	☐	☐	☐

وروستۍ علمي نتیجه

د ټولګي مدیریت یو علمي، عملي او دوامداره بهیر دی چې د ښوونکي د مسلکي وړتیاوو، د زده کوونکو د چلند او د تعلیمي چاپیریال د کیفیت په ښه والي کې مهم رول لري. معاصرې څېړنې ښيي چې اغېزمن مدیریت د زده کړې د بریالیتوب کلید دی.

Anita Woolfolk وایي چې منظم ټولګی د زده کوونکو د ذهني، عاطفي او ټولنيز پرمختګ لپاره تر ټولو مناسب چاپیریال برابروي. (Woolfolk, 2016)

دوهم فصل

د ټولګي فزيکي اورواني چاپېريال

د ټولګي فزيکي اورواني چاپېريال پيژندنه

د ټولګي فزيکي اورواني چاپېريال د زده کړې د کیفیت، د زده کوونکو د چلند او د تدریس د بريالیتوب لپاره بنسټيز رول لري. په معاصره ښوونه او روزنه کې یوازې تدریس یا نصاب مهم نه ګڼل کېږي، بلکې هغه چاپېريال چې زده کوونکي پکې زده کړه کوي هم ډېر مهم دی. فزيکي چاپېريال د ټولګي هغه ظاهري جوړښت دی لکه رڼا، هوا، ناستې ترتیب، پاکوالی او وسایل؛ خو رواني چاپېريال د زده کوونکو احساسات، اړیکې، د ټولګي فضا او د اعتماد کچه ده. دواړه یوله بله سره تړلي دي او د زده کړې په پایلو مستقیم اغېز لري. معاصرې څېړنې ښيي چې ښه تنظیم شوی فزيکي او مثبت رواني چاپېريال د زده کوونکو توجه، هڅونه او علمي لاسته راوړنې زیاتوي.

۱. د ټولګي فزيکي چاپېريال

فزيکي چاپېريال د ټولګي هغه محسوس او لیدل کېدونکی اړخ دی چې پکې د زده کوونکو د ناستې ترتیب، د رڼا کچه، هوا، د تودوخې حالت، د دیوالونو ډیزاین، د زده کړې وسایل او د ټولګي عمومي جوړښت شامل دي. دا عناصر د زده کوونکو د تمرکز، راحتۍ او د زده کړې په بهیر مستقیم اغېز لري. که ټولګی پاک، منظم او مناسب ډیزاین ولري، زده کوونکي ځان آرام احساسوي او په درس کې زیات تمرکز کوي. برعکس، ګډوډ، تیاره او نامنظم چاپېريال د زده کوونکو توجه کموي او د زده کړې کیفیت ټیټوي.

څېړنې بڼې چې د ټولګي فزیکي شرایط لکه ناستې ترتیب، د زده کوونکو نږدې والی، رڼا او شور د زده کوونکو چلند او اکادمیک فعالیت باندې مهم اغېز لري. همدارنګه د ټولګي ډیزاین کې کوچني بدلونونه هم د زده کوونکو په چلند کې مثبت بدلون راوستلی شي.

فزیکي چاپېریال باید داسې جوړ شي چې زده کوونکي پکې په ازاد ډول حرکت، همکاري او ګډون وکړای شي. د بېلګې په توګه، د ګروپي کار لپاره د میزونو مناسب ترتیب، د ښوونکي لپاره واضح لید، او د زده کوونکو لپاره د لیکلو او لوستلو مناسب ځای ډېر مهم دی.

بیلګه

که په یوه ټولګي کې میزونه په حلقوي یا ګروپي بڼه تنظیم شي، زده کوونکي کولای شي له یو بل سره خبرې وکړي، په ګډه تمرینونه حل کړي او په درس کې فعاله ونډه واخلي. خو که میزونه یوازې په اوږدو قطارونو کې وي او ټولګي تیاره وي، زده کوونکي کم حرکت کوي او د ګډون کچه یې راټیټېږي.

۲. د ټولګي رواني چاپېریال

رواني چاپېریال د ټولګي هغه نامرئي فضا ده چې د ښوونکي او زده کوونکو ترمنځ اړیکې، د احترام کچه، د اعتماد احساس، د زده کوونکو آرامتیا او د ټولګي عمومي مزاج پکې شامل دي. دا چاپېریال د زده کوونکو د احساساتو او چلند په جوړولو کې تر فزیکي چاپېریال هم زیات اغېز لري.

Barry J. Fraser د رواني چاپېریال په اړه وایي چې دا د ټولګي د ټولنیزو اړیکو، د زده کوونکو د احساساتو او د ښوونکي د تعامل مجموعه ده چې د زده کړې په کیفیت مستقیم اغېز لري. (Fraser, 1986) همدارنګه Yin Cheong Cheng

څرګندوي چې د ټولګي رواني فضا د زده کوونکو د احساساتي او علمي پرمختګ لپاره مهمه ده. (Cheng, 1994)

مثبت رواني چاپېريال هغه دی چې پکې زده کوونکي ځان خوندي، محترم او ارزښتمن احساس کړي. په داسې فضا کې زده کوونکي د غلطۍ له وېرې پرته پوښتنې کوي، په درس کې برخه اخلي او د یو بل سره همکاري کوي. برعکس، منفي رواني چاپېريال د وېرې، اضطراب، بې اعتمادۍ او کمزوري ګډون سبب ګرځي.

هم څرګندوي چې د ټولګي رواني چاپېريال د زده کوونکو په تمرکز، احساساتو او علمي بریا کې مهم رول لري، او د ښوونکي چلند او د زده کوونکو ترمنځ اړیکې یې اصلي ټاکنې عوامل دي.

بیلګه

که یو ښوونکی له زده کوونکو سره په مهربانۍ، عدالت او احترام چلند وکړي، هغوی ته د خبرو اجازه ورکړي او د هغوی نظرونو ته ارزښت ورکړي، نو زده کوونکي ځان خوندي احساسوي او په درس کې په ډاډ سره ګډون کوي. خو که ښوونکی سخت، تحقیر کوونکی یا بې عدالته وي، زده کوونکي وېرې او خاموش پاتې کېږي.

۳. د فزیکي او رواني چاپېريال اړیکه

فزیکي او رواني چاپېريال یو له بله جلا نه دي، بلکې یو بل بشپړوي. ښه فزیکي چاپېريال د مثبت رواني فضا لپاره زمينه برابروي، او مثبت رواني چاپېريال د زده کوونکو د ښه چلند او فعال ګډون سبب ګرځي. د بېلګې په توګه، پاک او منظم

ټولګی د زده کوونکو د ذهن آرامتیا زیاتوي، او د ښوونکي مثبت چلند د ټولګي فضا لاهم ښه کوي.

د تعلیمي څېړنو له مخې د ټولګي چاپېریال درې اړخونه لري: فزیکي، ټولنیز او تدریسي، او دا درې واړه د زده کوونکو په پایلو مستقیم اغېز لري.

۴. د ښه چاپېریال د رامنځته کولو لارې

- د ټولګي پاکوالی او منظم ترتیب
- مناسب رڼا او هوا
- د زده کوونکو د ناستې هوښیار ترتیب
- د ښوونکي مثبت او عادلانه چلند
- د زده کوونکو تشویق او هڅونه
- د ګډوډۍ مخنیوی او واضح قوانین
- د همکارۍ او ډلې کار هڅول

بېلګه (عملي تطبیق)

په یوه ښوونځي کې ښوونکي د ټولګي میزونه په ګروپي ډول تنظیم کړل، دیوالونه یې تعلیمي انځورونو سره ښکلي کړل او له زده کوونکو سره یې د احترام او همکارۍ اصول جوړ کړل. وروسته زده کوونکو په درس کې زیات ګډون پیل کړ، د کورنیو دندو کچه لوړه شوه او د نظم ستونزې کمې شوې. دا د فزیکي او رواني چاپېریال د ښه والي عملي بېلګه ده.

درېیم فصل

د تدریس او زده کړې مدیریت

د تدریس او زده کړې مدیریت د ټولګي مدیریت له مرکزي برخو څخه ګڼل کېږي، ځکه د ښوونیز نظام اصلي هدف د زده کړې مؤثر انتقال او د زده کوونکو د مهارتونو وده ده. تدریس یوازې د معلوماتو ورکولو بهیر نه دی، بلکې یو منظم، پلان شوی او هدفمند فعالیت دی چې پکې ښوونکی د زده کوونکو د زده کړې اسانتیاوې برابروي. د زده کړې مدیریت هغه سیستم دی چې د تدریس، زده کوونکو ګډون، فعالیتونو، وخت او ارزونې ترمنځ همغږي رامنځته کوي.

په معاصره ښوونه او روزنه کې تدریس د زده کوونکي محور (student-centered) بهیر ګڼل کېږي، چې پکې زده کوونکي یوازې اورېدونکي نه وي، بلکې فعال ګډونوال وي (John Dewey). باور لري چې زده کړه باید د تجربې له لارې ترسره شي، ځکه زده کوونکي هغه وخت ښه زده کوي چې په عملي فعالیتونو کې برخه واخلي. (Dewey, 1938) همدارنګه Lev Vygotsky د ټولنیز تعامل په اهمیت ټینګار کوي او وایي چې زده کړه د نورو سره د تعامل له لارې وده کوي (Vygotsky, 1978).

۱. د درس پلان جوړونه

د درس پلان جوړونه د تدریس تر ټولو مهمه برخه ده. دا هغه پروسه ده چې ښوونکی پکې د درس موخې، محتوا، تدریسي طریقې، وسایل او ارزونه منځکې له منځکې ټاکي. ښه پلان د تدریس منظم جریان تضمینوي او د وخت د ضایع کېدو مخه نیسي.

Robert J. Marzano څرګندوي چې پلان لرونکی تدریس د زده کوونکو په لاسته راوړنو مثبت اغېز لري، ځکه ښوونکی مخکې له مخکې پوهېږي چې څه، څنګه او ولې تدریس کوي. (Marzano, 2003)

بیلګه

که یو ښوونکی د ریاضي درس لپاره مخکې له مخکې پلان جوړ کړي چې په کې د ضرب مفهوم، تمریني مثالونه او ګروپي فعالیت شامل وي، نو د درس جریان منظم وي او زده کوونکي ښه پوهه ترلاسه کوي.

۲. د وخت مدیریت

وخت د تدریس تر ټولو مهمه سرچینه ده. د وخت سم مدیریت د دې سبب کېږي چې ټول درس په ټاکلي وخت کې بشپړ شي او زده کوونکي ستړي یا بې علاقه نه شي. ښوونکی باید د درس هر برخه د وخت له مخې تنظیم کړي، لکه تشریح، تمرین او ارزونه.

Jacob Kounin وایي چې د اغېزمن ښوونکي یو مهم مهارت د وخت مؤثره استفاده ده، ځکه د بې ځایه ځنډ مخه نیسي او زده کوونکي فعال ساتي (Kounin, 1970).

بیلګه

که یو ښوونکی د ۴۵ دقیقو درس په ۱۰ دقیقو تشریح، ۲۰ دقیقو تمرین او ۱۵ دقیقو ارزونه وویشي، نو ټول درس منظم او مؤثر ترسره کېږي.

۳. تدریسي میتودونه

تدریسي میتودونه هغه لارې دي چې ښوونکی یې د معلوماتو د انتقال لپاره کاروي. دا میتودونه باید د زده کوونکو د عمر، اړتیاوو او مضمون مطابق وي.

عام میتودونه:

- تشریحي میتود
- د بحث طریقه
- ګروپي کار
- عملي فعالیت
- د ستونزې حل (Problem solving)

Jerome Bruner وایي چې زده کړه باید کشفی وي، یعنې زده کوونکي باید خپله د پوهې کشف وکړي. (Bruner, 1961)

بیلګه

په ساینس کې ښوونکی د نباتاتو د موضوع پر ځای یوازې تشریح نه کوي، بلکې زده کوونکي بوتې څپرې او خپله نتیجه اخلي.

۴. فعاله زده کړه (Active Learning)

فعال زده کړه هغه طریقه ده چې زده کوونکي پکې مستقیم ګډون کوي. هغوی یوازې اورېدونکي نه وي، بلکې فکر کوي، بحث کوي او عملي کار ترسره کوي.

Bonwell and Eison وایي چې فعاله زده کړه د زده کوونکو فکر، تحلیل او د حل مهارتونه پیاوړي کوي. (Bonwell & Eison, 1991)

بیلګه

په ټولګي کې ښوونکی زده کوونکي په ګروپونو وېشي او هر ګروپ ته د حل لپاره یوه ستونزه ورکوي، وروسته هغوی خپل حل وړاندې کوي.

۵. ګروپي فعالیتونه

ګروپي فعالیتونه هغه تعلیمي طریقې دي چې زده کوونکي پکې په ډلو کې کار کوي. دا طریقه د همکارۍ، اړیکو او مسؤلیت احساس زیاتوي.

David Johnson او Roger Johnson وایي چې همکاري زده کړه د فردي زده کړې په پرتله ډېرې اغېزناکې پایلې لري. (Johnson & Johnson, 1999)

بیلګه

په ټولګي کې زده کوونکي په ۴ کسانو ډلو وېشل کېږي او هر ډله د تاریخ یوه موضوع څېړي او وړاندې کوي.

۶. د زده کوونکو ګډون

د زده کوونکو ګډون د تدریس د بریالیتوب مهم شرط دی. کله چې زده کوونکي فعاله برخه واخلي، د زده کړې کچه لوړېږي.

Lev Vygotsky وایي چې زده کړه د ټولنیز تعامل له لارې وده کوي، نو ګډون یې اساسي شرط دی. (Vygotsky, 1978)

بیلګه

ښوونکی د درس پر مهال پوښتنې کوي او زده کوونکي هڅوي چې ځواب ورکړي او بحث کې برخه واخلي.

۷. د تدریسي وسایلو کارول

تدریسي وسایل د زده کړې د ښه درک لپاره مهم دي. دا وسایل کې تخته، چارټونه، انځورونه، ماډلونه او ډیجیټلي وسایل شامل دي.

Edgar Dale د “Cone of Experience” نظریه وړاندې کړه چې وايي بصري او عملي وسایل د زده کړې په ښه درک کې مهم رول لري. (Dale, 1969)

بیلګه

په جغرافیه کې ښوونکی د نقشې او انځورونو په مرسته د نړۍ هېوادونه تشریح کوي.

پایله

د تدریس او زده کړې مدیریت د ټولګي مدیریت له مهمو برخو څخه دی چې د زده کوونکو د زده کړې کیفیت ټاکي. ښه پلان جوړونه، د وخت مدیریت، مناسب میتودونه، فعاله زده کړه، ګروپي فعالیتونه او د تدریسي وسایلو کارول د بريالي تدریس اساسي عناصر دي. معاصرې څېړنې ښيي چې زده کوونکي هغه وخت ښه زده کوي چې په فعال ډول په درس کې ګډون وکړي او ښوونکی د یو لارښود په توګه عمل وکړي.

څلورم فصل

د زده کونکو چلند مدیریت

د زده کونکو چلند مدیریت د ټولګي مدیریت له تر ټولو مهمو برخو څخه ګڼل کېږي، ځکه د زده کونکو چلند مستقیم د تدریس په کیفیت، د ټولګي په نظم او د زده کړې په پایلو اغېز لري. په ښوونیز چاپیریال کې زده کونکي بېلابېل رواني، ټولنیز او کورني حالتونه لري، چې دا ټول د هغوی په چلند کې انعکاس مومي. له همدې امله ښوونکی یوازې د مضمون ښوونکی نه دی، بلکې د چلند د سمون او د مثبت شخصیت جوړونې لارښود هم دی.

معاصرې تعلیمي څېړنې ښيي چې د زده کونکو مثبت چلند هغه وخت رامنځته کېږي چې ښوونکی واضح اصول ولري، عادلانه چلند وکړي او زده کونکي په زده کړه کې فعال کړي Lee Canter د "Assertive Discipline" نظریه وړاندې کوي، چې پکې ښوونکی باید واضح توقعات ولري او د مثبت چلند لپاره سیستماتیکه انعامي طریقه وکاروي. (Canter, 2010)

۱. د زده کونکو چلند مفهوم

د زده کونکو چلند هغه کړنې، غیرګونونه او عادتونه دي چې زده کونکي یې په ټولګي کې څرګندوي. دا چلند کېدای شي مثبت وي لکه ګډون، همکاري او احترام؛ یا منفي وي لکه ګډوډي، بې علاقتګي او سرغړونه. چلند د انسان د فکر، احساس او چاپیریال ګډه پایله ده.

B.F. Skinner باور لري چې چلند د محرک او غبرګون له لارې جوړېږي، يعنې که مثبت تقويت ورکړل شي، ښه چلند زياتېږي. (Skinner, 1953)

بيلګه

که يو زده کوونکی هر ځل د کورنۍ دندې په وخت ترسره کړي او ښوونکی يې وستايي، نو هغه زده کوونکی به دا عادت دوامدار کړي.

۲. د مثبت چلند پياوړتيا

مثبت چلند پياوړتيا هغه پروسه ده چې پکې ښوونکی د ښه چلند ستاينه کوي او زده کوونکي هڅوي. دا طريقه د انعام، تشويق او مثبت فيډبک له لارې ترسره کېږي.

B.F. Skinner وايي چې مثبت تقويت د انسان چلند په دوامدار ډول بدلوي او ښه عادتونه رامنځته کوي. (Skinner, 1953)

بيلګه

کله چې يو زده کوونکی په ټولګي کې پوښتنې ته سم ځواب ورکړي، ښوونکی يې د شفاهي ستاينې يا نمرې په ورکولو تشويقوي.

۳. د ستونزمن چلند ډولونه

په ټولګي کې بېلابېل ستونزمن چلندونه ليدل کېږي، لکه:

- خبرې کول پر وخت د درس
- ناوخته راتګ

- بې علاقګي
- د قوانینو سرغړونه
- د نورو زده کوونکو ځورول

Jacob Kounin وایي چې د ګډوډۍ ډېری چلندونه د کمزوري مدیریت پایله وي، نه یوازې د زده کوونکي قصدي عمل. (Kounin, 1970)

بیلګه

یو زده کوونکی په دوامداره توګه د درس پر مهال خبرې کوي، ځکه هغه ځان په درس کې نه شي شاملولای یا توجه یې نه وي جلب شوې.

۴. د ګډوډۍ عوامل

د زده کوونکو د ګډوډ چلند عوامل بېلابېل دي:

- د کورنۍ ستونزې
- د تدریس کمزوري طریقه
- بې علاقګه درس
- رواني فشار
- د ملګرو اغېز
- د ښوونکي سخت چلند

Anita Woolfolk وایي چې د زده کوونکو چلند د چاپېریال، احساساتو او ټولنیزو اړیکو محصول دی. (Woolfolk, 2016)

بیلګه

که درس یوازې تشریحي وي او زده کوونکي پکې برخه نه اخلي، هغوی ژر بې علاقه کېږي او ګډوډي رامنځته کوي.

۵. د انضباط اصول

انضباط د زده کوونکو د چلند د سمون بنسټ دی. دا اصول باید واضح، عادلانه او دوامداره وي. مهم اصول:

- وضاحت
- عدالت
- ثبات
- احترام
- مثبت تقویت

Harry K. Wong وایي چې واضح اصول د ټولګي د نظم بنسټ جوړوي (Wong & Wong, 2009).

بیلګه

بڼوونکی د کال په پیل کې زده کوونکو ته وایي چې د درس پر مهال موبایل کارول منع دي، او دا قانون ټول کال په ثابت ډول عملي کوي.

۶. تشویق او هڅونه

تشویق د زده کوونکو د مثبت چلند تر ټولو قوي وسیله ده. هڅونه کېدای شي شفاهي، لیکلې یا عملي وي.

Edward Deci او Richard Ryan د “Self-Determination Theory” له مخې وايي چې داخلي هڅونه د زده کړې تر ټولو قوي محرک دی (Deci & Ryan, 1985).

بیلګه

کله چې یو زده کوونکی ښه فعالیت ترسره کړي، ښوونکی ورته وایي: “ډېر ښه کار دي وکړ، زه ستا څخه راضي یم.”

۷. سزا او د هغې اغېزې

سزا هغه تدبیر دی چې د منفي چلند د کمولو لپاره کارول کېږي. خو معاصر تعلیم کې د سختو سزاوو پر ځای مثبت انضباط ته ترجیح ورکول کېږي.

B.F. Skinner وایي چې سزا ممکن لنډمهاله اغېزه ولري، خو اوږدمهاله اصلاح لپاره مثبت تقویت ډېر اغېزمن دی. (Skinner, 1953).

بیلګه

که یو زده کوونکی د درس پر مهال ګډوډي کوي، ښوونکی یې له درس وروسته د اضافي تمرین په ورکولو اصلاح کوي، نه فزیکي سزا.

۸. د چلند اصلاح لارې

د زده کوونکو د چلند اصلاح لپاره لاندې لارې کارول کېږي:

- مثبت تقویت
- مشوره ورکول

- د والدينو همکاري
- ګروپي فعاليتونه
- د ځان کنټرول روزنه

Alfie Kohn وايي چې د سزا پر ځای بايد د همکاري او داخلي هڅونې سيستم جوړ شي. (Kohn, 1996)

بيلګه

يو زده کوونکی چې دوامداره ګډوډي کوي، ښوونکی يې د والدينو سره په ګډه مشوره کوي او د اصلاح پلان ورته جوړوي.

پايله

د زده کوونکو چلند مدیریت د ټولګي د نظم او تدریس د برياليتوب لپاره اساسي عنصر دی. مثبت چلند د تشويق، واضح اصولو او ښه اړيکو له لارې رامنځته کېږي، په داسې حال کې چې منفي چلند د چاپېريال، تدریس او شخصي ستونزو له امله منځته راځي. معاصرې نظريې ټينګار کوي چې مثبت تقويت د چلند د اصلاح تر ټولو اغېزمنه لاره ده.

پنځم فصل

د اړیکو او رهبرۍ مدیریت

د اړیکو او رهبرۍ مدیریت د ټولګي مدیریت له مهمو ستونو څخه دی، ځکه د ښوونکي او زده‌کوونکو ترمنځ اړیکې د زده‌کړې کیفیت، د ټولګي فضا او د زده‌کوونکو چلند مستقیم ټاکي. په ښوونیز چاپیریال کې اړیکه یوازې د خبرو اترو وسیله نه ده، بلکې د پوهې د انتقال، د احساساتو د درک او د اعتماد د رامنځته کولو مهمه وسیله ده. همدارنګه رهبري د ښوونکي هغه وړتیا ده چې زده‌کوونکي د زده‌کړې موخو ته هدایت کړي، هغوی وهڅوي او د ټولګي فعالیتونه منظم کړي.

معاصرې تعلیمي نظریې ښيي چې د ښوونکي اړیکه او رهبرۍ مهارتونه د زده‌کوونکو په علمي پرمختګ او ټولنیز چلند ژور اغېز لري. هغه ټولګي چې پکې مثبتې اړیکې او عادلانه رهبري موجوده وي، هلته زده‌کوونکي ډېر فعال، بااعتماد او منظم وي. برعکس، کمزورې اړیکې او غیر منظم رهبري د ګډوډۍ، بې‌اعتمادۍ او د زده‌کړې د کیفیت د کمېدو سبب ګرځي.

۱. د ښوونکي او زده‌کوونکو اړیکې

د ښوونکي او زده‌کوونکو اړیکې د ټولګي د رواني چاپیریال بنسټ جوړوي. دا اړیکې باید د احترام، باور او همکارۍ پر اساس ولاړې وي. کله چې زده‌کوونکي احساس کړي چې ښوونکی هغوی ته ارزښت ورکوي، نو دوی په درس کې فعاله برخه اخلي او د زده‌کړې علاقه یې زیاتېږي.

Carl Rogers باور لري چې زده‌کړه هغه وخت ژوره او اغېزمنه وي چې په هغې کې د احترام او اعتماد فضا موجوده وي. (Rogers, 1969) همدارنګه Anita

Woolfolk وایي چې مثبتې اړیکې د زده کوونکو د رواني امنیت، ځان باور او علمي هڅونې سبب ګرځي. (Woolfolk, 2016)

بیلګه

که یو ښوونکی د زده کوونکي نوم په احترام واخلي، د هغه پوښتنې په حوصله واورې او مثبت فیډبک ورکړي، نو زده کوونکی ځان ارزښتمن احساسوي او په درس کې فعاله برخه اخلي.

۲. د ښوونکي او والدينو اړیکې

د ښوونکي او والدينو اړیکې د زده کوونکو د برياليتوب لپاره مهم رول لري. کله چې ښوونځی او کورنۍ په ګډه کار وکړي، د زده کوونکو چلند او علمي پرمختګ ښه کېږي. والدين د زده کوونکو د کورني حالت په اړه معلومات لري، او ښوونکی د هغوی د تعليمي پرمختګ څارنه کوي.

Epstein د کورنۍ او ښوونځي د همکارۍ په اړه وایي چې د والدينو ګډون د زده کوونکو د اکادميک برياليتوب مهم عامل دی. (Epstein, 2011)

بیلګه

که یو زده کوونکی په دوامداره توګه کورنۍ دنده نه ترسره کوي، ښوونکی له والدينو سره اړیکه نیسي او د ستونزې د حل ګډ پلان جوړوي.

۳. د همکارۍ اهمیت

همکاري د ټولګي د اړیکو او رهبرۍ مهم اصل دی. په همکارۍ کې زده کوونکي، بنوونکي او اداره ګډ کار کوي ترڅو د زده کړې موخې ترلاسه شي. همکاري د اعتماد فضا رامنځته کوي او د ستونزو حل اسانه کوي.

Johnson & Johnson لخوايي چې همکاري زده کړه د فردي زده کړې په پرتله ډېرې اغېزمنې پایلې لري. (Johnson & Johnson, 1999)

بیلګه

کله چې زده کوونکي په ګروپونو کې کار کوي او ګډه پروژه بشپړوي، هغوی د همکارۍ مهارتونه زده کوي او د ټولګي اړیکې پیاوړې کېږي.

۴. د رهبري مفهوم

رهبري د هغه پروسې نوم دی چې پکې یو فرد نور خلک د یوې ټاکلې موخې پر لور رهبري کوي. په ټولګي کې ښوونکی د رهبري رول لري چې زده کوونکي د زده کړې فعالیتونو ته هڅوي او لارښوونه کوي.

Kurt Lewin د رهبري درې ډولونه بیان کړي: مستبد، دموکراتیک او آزاد رهبري. د ښوونې او روزنې لپاره تر ټولو اغېزمنه طریقه دموکراتیکه رهبري ګڼل کېږي (Lewin, 1939).

بیلګه

یو ښوونکی د درس پر مهال زده کوونکو ته اجازه ورکوي چې خپل نظر وړاندې کړي او د درس په پلان کې برخه واخلي، دا د دموکراتیکې رهبري بیلګه ده.

۵. د رهبري ډولونه

په ټولګي کې درې اساسي ډولونه لیدل کېږي:

- مستبد رهبري: ښوونکی ټول پرېکړې یوازې کوي.
- دموکراتیکه رهبري: زده کوونکي په پرېکړو کې برخه اخلي.
- آزاد رهبري: زده کوونکو ته زیات ازادي ورکول کېږي.

Daniel Goleman وايي چې احساساتي هوښیاري د ښه رهبري مهم عنصر دی (Goleman, 1995).

بیلګه

په دموکراتیک ټولګي کې زده کوونکي د قواعدو په جوړولو کې برخه اخلي او د خپلو نظرياتو اظهار کوي.

۶. اغېزمنه اړیکه

اغېزمنه اړیکه هغه ده چې پکې پیغام واضح، درناوی لرونکی او متقابل وي. ښوونکی باید وکولای شي خپل نظر په ساده او واضح ډول بیان کړي او د زده کوونکو خبرې په غور واورې.

Albert Mehrabian وايي چې په اړیکه کې غیر لفظي پیغامونه (لکه د بدن ژبه) ډېر مهم رول لري. (Mehrabian, 1971)

بیلګه

که ښوونکی یوازې سختې خبرې وکړي، خو د بدن ژبه یې مهربانه وي، زده کوونکي لاهم مثبت فضا احساسوي.

۷. د خبرو اترو مهارتونه

ښوونکی باید د خبرو اترو مهارتونه ولري لکه:

- واضح بیان
- فعال اورېدنه
- پوښتنې کول
- فیډبک ورکول

Paulo Freire وایي چې تعلیم باید د خبرو اترو پر اساس وي، نه یوازې د معلوماتو انتقال. (Freire, 1970).

بیلګه

ښوونکی له زده کوونکو پوښتنې کوي او هغوی ته اجازه ورکوي چې خپل نظر په ازاد ډول وړاندې کړي.

۸. د احساساتي هونبیاړی رول

احساساتي هونبیاړي د خپل او نورو د احساساتو د درک او کنټرول وړتیا ده. ښوونکی چې احساساتي هونبیاړي لري، کولی شي د زده کوونکو ستونزې ښه درک کړي او مناسب چلند وکړي.

Daniel Goleman وایي چې احساساتي هونبیاړي د رهبرۍ تر ټولو مهم عنصر دی. (Goleman, 1995).

بیلګه

کله چې یو زده کوونکی غمجن وي، ښوونکی یې حالت درک کوي او په نرمۍ ورسره خبرې کوي پرځای د سزا ورکولو.

پایله

د اړیکو او رهبرۍ مدیریت د ټولګي مدیریت اساسي برخه ده. مثبتې اړیکې د زده کوونکو اعتماد زیاتوي، او اغېزمنه رهبري د ټولګي نظم او زده کړه پیاوړې کوي. معاصرې نظریې ښيي چې د ښوونکي احساساتي هونبیاړي، د اړیکو مهارتونه او د موکراتیکې رهبرۍ طریقه د بریالي تدریس لپاره ضروري دي.

شپږم فصل

د ټولګي انضباط، ارزونه او ستونزو حل

دا فصل د ټولګي مدیریت له درې مهمو برخو څخه بحث کوي: انضباط (Discipline)، ارزونه (Assessment) او د ستونزو حل (Problem Solving). دا درې عناصر د ښوونې او روزنې د کیفیت بنسټ جوړوي، ځکه که په ټولګي کې انضباط موجود نه وي، ارزونه سمه نه ترسره کېږي او ستونزې به حل پاتې کېږي. همدارنګه که ارزونه دقیق نه وي، ښوونکی نه شي کولای د زده کوونکو پرمختګ وپېژني، او که ستونزې په وخت حل نه شي، نو ټولګي ګډوډېږي او د زده کړې بهیر اغېزمنېږي.

معاصرې تعلیمي څېړنې ښيي چې د انضباط، ارزونې او ستونزو حل ترمنځ قوي اړیکه موجوده ده. اغېزمن ښوونکي هغه دي چې د مثبت انضباط له لارې ټولګي منظم ساتي، د دوامدارې ارزونې له لارې د زده کوونکو پرمختګ څاري او د ستونزو د حل لپاره انعطاف من او علمي لارې کاروي.

۱. د انضباط مفهوم

انضباط د هغو اصولو، قوانینو او چلندونو مجموعه ده چې زده کوونکي یې د منظمې زده کړې لپاره مراعتوي. په ټولګي کې انضباط یوازې د سزاوړ کولو معنا نه لري، بلکې د زده کوونکو د مثبت چلند روزنه، د مسؤلیت احساس پیاوړتیا او د ګډوډۍ مخنیوی هم پکې شامل دي.

Lee Canter د “Assertive Discipline” نظریه وړاندې کړې، چې پکې ښوونکی باید واضح قوانین ولري او د مثبت چلند لپاره دوامداره تشویق وکاروي

(Canter, 2010) همدارنګه B.F. Skinner وايي چې چلند د تقویت او پایلوله لارې بدلېږي، یعنې مثبت انضباط د ښه چلند سبب ګرځي. (Skinner, 1953)

بیلګه

که یوزده کوونکی تل په وخت ټولګي ته راځي او ښوونکی یې وستایي، نو هغه به دا عادت نور هم پیاوړی کړي او نور زده کوونکي به هم هڅه وکړي.

۲. د انضباط ډولونه

په ښوونیز چاپیریال کې انضباط په څو ډولونو وېشل کېږي:

- مثبت انضباط: د تشویق، ستاینې او هڅونې له لارې
- منفي انضباط: د سزا او فشار له لارې
- داخلي انضباط: د زده کوونکي له داخلي وجدان څخه
- خارجي انضباط: د ښوونکي یا ادارې له خوا

Harry K. Wong وايي چې بريالي ښوونکي د مثبت انضباط سیستم کاروي، نه یوازې سزا. (Wong & Wong, 2009)

بیلګه

په مثبت انضباط کې ښوونکی د ښه چلند لپاره نمرې ورکوي، نه دا چې یوازې د بد چلند لپاره سزا ورکړي.

۳. د انضباط د ټینګښت لارې

د انضباط د ساتلو لپاره لاندې لارې مهمې دي:

- واضح قوانین
- عدالت
- دوامدار تطبیق
- تشویق
- د ښوونکي ښه چلند

Jacob Kounin لخوايي چې د انضباط تر ټولو مهمه لاره “withitness” ده، يعنې د ښوونکي د ټولګي بشپړ پوهاوی. (Kounin, 1970)

بیلګه

ښوونکی د ټولګي په هر کونج کې د زده کوونکو فعالیت څاري او مخکې له دې چې ګډوډي رامنځته شي، اصلاح یې کوي.

۴. د زده کوونکو ارزونه

ارزونه د زده کوونکو د زده کړې، مهارتونو او پرمختګ د معلومولو پروسه ده. دا د تدریس د کیفیت د معلومولو لپاره هم کارول کېږي.

Benjamin Bloom د زده کړې د اهدافو طبقه بندي (Bloom’s Taxonomy) وړاندې کړې، چې د ارزونې لپاره علمي بنسټ جوړوي. (Bloom, 1956)

بیلګه

که ښوونکی د درس په پای کې زده کوونکو ته پوښتنې ورکړي، دا د ارزونې یوه ساده بڼه ده.

۵. د ارزونې ډولونه

- تشخیصي ارزونه: د درس له پیل مخکې
- تکویني ارزونه: د تدریس پر مهال
- پاییزه ارزونه: د درس په پای کې

Robert Stake وایي چې ارزونه باید دوامداره وي، نه یوازې وروستی. ازموینه (Stake, 1967).

بیلګه

ښوونکی د درس پر مهال پوښتنې کوي (تکویني ارزونه) او د سمستر په پای کې ازموینه اخلي (پاییزه ارزونه).

۶. د ارزونې طریقې

- شفاهي پوښتنې
- لیکلي ازموینې
- عملي کارونه
- مشاهده

Thomas Guskey وایي چې ارزونه باید د زده کوونکو د پرمختګ د ښه کولو لپاره وکارول شي، نه یوازې د نمرې لپاره. (Guskey, 2003)

بیلګه

په ساینس کې زده کوونکي یو تجربوي فعالیت ترسره کوي او ښوونکی یې عملي ارزونه کوي.

۷. د ستونزو او شخړو مدیریت

په ټولګي کې بېلابېلې ستونزې رامنځته کېږي لکه: ګډوډي، بې علاقي، شخړې او ناوخته راتګ. د دې ستونزو حل د ښوونکي مهم مسؤلیت دی.

Thomas Gordon وايي چې د ستونزو حل باید د “No-Lose Conflict Resolution” پر اساس وي، یعنې دواړه لوري راضي شي. (Gordon, 1974)

بیلګه

که دوه زده کوونکي شخړه وکړي، ښوونکی دواړه لوري او داسې حل لاره پیدا کوي چې دواړه راضي شي.

۸. د ستونزو د حل لارې

- فعال اورېدنه
- مشوره ورکول
- د والدينو همکاري
- د علت پېژندنه
- مثبت انضباط

Carl Rogers وايي چې همدردی او فعال اورېدنه د ستونزو د حل اساسي وسيلې دي. (Rogers, 1969)

بیلګه

که یو زده کوونکی ګډوډي کوي، ښوونکی لومړی د هغه خبرې اوري او بیا د حل لاره ورته وړاندې کوي.

پایله

د انضباط، ارزونې او ستونزو حل مدیریت د ټولګي د نظم او زده کړې د کیفیت لپاره حیاتي اهمیت لري. مثبت انضباط د ښه چلند بنسټ جوړوي، ارزونه د زده کړې پرمختګ بڼې او د ستونزو حل د ټولګي ثبات ساتي. معاصرې نظریې ټینګار کوي چې ښوونکی باید له سزا څخه زیات د مثبت تقویت، همکاری او د زده کوونکو د درک لارې وکاروي.

اووم فصل

د ټولګي مدیریت کې عصري ټکنالوژي او نوښت

په معاصر تعلیمي نظام کې ټکنالوژي د ټولګي د مدیریت یوه مهمه برخه ګرځېدلې ده. د ډیجیټل وسایلو، انټرنېټ، سمارټ بورډونو او تعلیمي سافټویرونو کارول نه یوازې تدریس اسانه کړی، بلکې د زده کوونکو ګډون، هڅونه او د زده کړې کیفیت یې هم لوړ کړی دی. نن ورځ ښوونکی یوازې د کتاب او تخته کاروونکی نه دی، بلکې د ټکنالوژي په مرسته یو نوښتګر لارښود هم دی چې د زده کړې چاپیریال بدلوي.

معاصرې څېړنې ښيي چې د ټکنالوژي اغېزمن استعمال د ټولګي مدیریت ته نوی بُعد ورکړی دی، ځکه زده کوونکي اوس د بصري، سمعي او متقابل (interactive) زده کړې له لارې ډېر ژر مفاهیم درک کوي. همدارنګه ټکنالوژي د ارزونې، اړیکو او د زده کوونکو د فعالیتونو د څارنې لپاره هم اسانتیاوې برابرېوي.

۱. په تدریس کې د ټکنالوژي رول

ټکنالوژي په تدریس کې د معلوماتو د وړاندې کولو طریقه بدله کړې ده. اوس ښوونکي کولی شي د ویډیو، انیمیشن، پریزنټېشن او آنلاین موادو له لارې درسونه وړاندې کړي. دا طریقه د زده کوونکو د تمرکز او فهم کچه لوړوي.

Richard E. Mayer وایي چې څو حسي (multimedia) زده کړه د زده کوونکو د یادولو او درک وړتیا زیاتوي. (Mayer, 2009)

بیلګه

په بیولوژي کې ښوونکی د انسان د بدن د سیستمونو تشریح د 3D انیمیشن په مرسته کوي، چې زده کوونکي یې ډېر ژر درک کوي.

۲. سمارټ ټولګي (Smart Classroom)

سمارټ ټولګي هغه عصري ټولګي دي چې پکې ډیجیټل تخته، کمپیوټر، پروجکټر او انټرنېټ شتون لري. دا ټولګي زده کړې بهیر متقابل او جذاب کوي.

Marc Prensky د “Digital Natives” نظریه وړاندې کړې، چې وايي ننني زده کوونکي د ټکنالوژۍ په چاپېریال کې لوی شوي او د ډیجیټل زده کړې سره ډېر اشنا دي. (Prensky, 2001)

بیلګه

ښوونکی د سمارټ بورډ له لارې د ریاضي مسألې حل کوي او زده کوونکي په مستقیم ډول په تمرین کې برخه اخلي.

۳. آنلاین زده کړه (Online Learning)

آنلاین زده کړه هغه سیستم دی چې پکې زده کوونکي د انټرنېټ له لارې درسونه زده کوي. دا طریقه په ځانګړي ډول د واټن زده کړې (distance learning) لپاره مهمه ده.

Michael G. Moore وايي چې آنلاین زده کړه د وخت او ځای محدودیتونه له منځه وړي او زده کوونکو ته انعطاف ورکوي. (Moore, 1993)

بیلګه

زده کوونکي د Zoom یا Google Classroom له لارې په کور کې درسونه اخلي او د ښوونکي سره تعامل کوي.

۴. د زده کوونکو د څارنې ټکنالوژي

ټکنالوژي ښوونکي ته اجازه ورکوي چې د زده کوونکو فعالیتونه په دقیق ډول وڅاري. د آنلاین ازموینو، (LMS (Learning Management Systems او ډیجیټل راپورونو له لارې ښوونکي د هر زده کوونکي پرمختګ تحلیل کولی شي.

Thomas L. Good وایي چې دوامداره څارنه د زده کوونکو د پرمختګ د ښه والي لپاره مهمه ده. (Good, 2010)

بیلګه

ښوونکي د Google Forms له لارې ازموینه اخلي او سمدستي د زده کوونکو نتایج ترلاسه کوي.

۵. د ټکنالوژي ګټې د ټولګي مدیریت لپاره

- د وخت سپما
- د زده کوونکو زیات ګډون
- بصري زده کړه
- اسانه ارزونه
- متقابل تدریس

• د زده کړې اسانتیا

John Hattie وایي چې د ټکنالوژۍ اغېز هغه وخت زیات وي چې د ښه تدریس له ستراتیژيو سره یوځای وکارول شي. (Hattie, 2009)

بیلګه

یو ښوونکی د PowerPoint پرېزنتېشن او ویډیوګانو په مرسته درس وړاندې کوي او زده کوونکي په فعال ډول ګډون کوي.

۶. ستونزې او ننگونې

که څه هم ټکنالوژي ډېرې ګټې لري، خو ځینې ستونزې هم شته:

- د انټرنېټ نشتوالی
- د وسایلو کمښت
- د ښوونکو کم مهارت
- د زده کوونکو بې توجه کېدل
- د ډیجیټل موادو ناوړه استعمال

Larry Cuban وایي چې ټکنالوژي یوازې هغه وخت اغېزمنه ده چې په سمه توګه او د تعلیمي موخو لپاره وکارول شي. (Cuban, 2001)

بیلګه

که زده کوونکي د موبایل څخه د درس پر ځای د لوبو لپاره کار واخلي، نو د ټکنالوژۍ ګټه له منځه ځي.

۷. د نوښت اهمیت

نوښت په تعلیم کې د نویو طریقو، وسایلو او ستراتیژیو کارولو ته وایي. نوښت د زده کړې بهیر تازه کوي او زده کوونکي فعال ساتي.

Ken Robinson وایي چې خلاقیت د زده کړې اصلي عنصر دی او ښوونیز نظام باید نوښت ته وده ورکړي. (Robinson, 2006)

بیلګه

ښوونکي د دودیزو لیکچرونو پر ځای د رول لوبونې (role play) طریقه کاروي.

۸. د راتلونکي ټولګي مدیریت

راتلونکي ټولګي به بشپړ ډیجیټل، متقابل او هونبیار وي Artificial Intelligence، Virtual Reality او Learning Analytics به د زده کړې برخه شي. ښوونکي به د لارښود او تسهیل کوونکي رول ولري، نه یوازې د معلوماتو ورکوونکي.

بیلګه

په راتلونکي کې زده کوونکي کولی شي د VR عینکو په مرسته د تاریخ پېښې په مجازي ډول تجربه کړي.

پایله

عصري ټکنالوژي او نوبت د ټولګي مدیریت په بشپړ ډول بدل کړی دی. دا وسایل د تدریس کیفیت لوړوي، د زده کونکو ګډون زیاتوي او د ارزونې بهیر اسانه کوي. خود ټکنالوژي اغېز هغه وخت بشپړېږي چې د مسلکي بنوونکي له مهارتونو سره یو ځای وکارول شي. نوبتګر بنوونکی کولی شي د ټکنالوژي په مرسته یو فعال، منظم او مؤثر تعلیمي چاپیریال رامنځته کړي.

اتم فصل

د ټولګي مدیریت کې معاصرې ستونزې او راتلونکي تمایلات

په معاصر تعلیمي چاپیریال کې د ټولګي مدیریت یوازې د نظم ساتلو ساده مفهوم نه دی، بلکې یو پېچلی او خواړخیز بهیر دی چې د ټولنیزو، ټکنالوژیکي، رواني او کلتوري بدلونونو تر اغېز لاندې دی. د نړۍ د ښوونیزو نظامونو بدلونونو سره سم، ښوونکي له نویو ستونزو سره مخ دي لکه د زده کوونکو کمزوری تمرکز، د ټکنالوژۍ ناسمه استفاده، د ټولنیزو شبکو اغېز، د رواني ستونزو زیاتوالی او د ټولګي دننه د نظم ټینګ ساتل. له همدې امله د ټولګي مدیریت اوس د پخوا په پرتله ډېر تخصصي او علمي مهارت ته اړتیا لري.

معاصرې څېړنې ښيي چې د زده کوونکو چلند، د کورنۍ وضعیت، ډیجیټل چاپیریال او د ښوونیزو پالیسیو بدلونونه ټول د ټولګي مدیریت پر کیفیت مستقیم اغېز لري. همدارنګه راتلونکي تمایلات ښيي چې تعلیم به لا ډېر ټکنالوژیک، شخصي شوی (personalized) او ډیټا-محوره (data-driven) شي.

۱. د ټولګي مدیریت معاصرې ستونزې

په اوسني تعلیمي نظام کې تر ټولو مهمې ستونزې عبارت دي له:

- د زده کوونکو د تمرکز کمښت
- د موبایل او انټرنېټ ناسمه استفاده
- د زده کوونکو ترمنځ شخړې او bullying
- د ښوونکو دروند کاري فشار
- د والدينو کمزوری ګډون

• د رواني ستونزو (اضطراب، فشار) زیاتوالی

Barry J. Zimmerman وایي چې د زده کوونکو د ځان-تنظیم (self-regulation) کمزوري د زده کړې په ستونزو کې مهم رول لري (Zimmerman, 2002).

بیلګه

یو زده کوونکی د درس پر مهال د موبایل له لارې ټولنیزې شبکې کاروي، چې د هغه توجه کموي او د ټولګي نظم ګډوډوي.

۲. د ټکنالوژۍ ناوړه اغېزې

که څه هم ټکنالوژي د زده کړې لپاره ډېرې ګټې لري، خو ناوړه استفاده یې یوه جدي ستونزه ده. زده کوونکي اکثره د درس پر ځای د لوبو، ویډیوګانو او ټولنیزو شبکو کاروي.

Sherry Turkle وایي چې ډیجیټل وسایل د انسانانو د تمرکز او حقیقي اړیکو کیفیت کموي. (Turkle, 2011)

بیلګه

په ټولګي کې زده کوونکي د درس پر مهال په پټه موبایل کاروي، چې د هغوی د زده کړې کیفیت ټیټوي.

۳. د رواني ستونزو زیاتوالی

معاصر زده کوونکي له زیات فشار، اضطراب او ذهني ستونزو سره مخ دي. دا ستونزې د کورنۍ، ټولنې او تعلیمي چاپیریال له عواملو سره تړاو لري.

Carol S. Dweck وایي چې د زده کوونکو ذهنیت (mindset) د هغوی په هڅونه او بریالیتوب کې مهم رول لري. (Dweck, 2006)

بیلګه

یوزده کوونکی د ناکامۍ له وېرې له ګډون څخه ډډه کوي او ځان کمزوری ګڼي.

۴. د ښوونکو مسلکي فشار

ښوونکي اوس له زیات درسي بار، اداري کارونو او د زده کوونکو د متنوع اړتیاوو سره مخ دي. دا فشار د هغوی د تدریس کیفیت اغېزمنوي.

Andy Hargreaves وایي چې د ښوونکي کاري فشار د ښوونیز نظام پر کیفیت مستقیم اغېز لري. (Hargreaves, 2005)

بیلګه

یو ښوونکی د ګڼ شمېر ټولګیو، راپورونو او ازموینو له امله د تدریس لپاره کافي وخت نه لري.

۵. د والدينو کمزوری ګډون

د زده کوونکو د برياليتوب لپاره د والدينو او ښوونځي همکاري ډېره مهمه ده، خو په معاصره ټولنه کې دا همکاري کمه شوې ده.

Joyce L. Epstein وایي چې د کورنۍ ګډون د زده کوونکو د اکاډمیک پرمختګ یو مهم عامل دی. (Epstein, 2011)

بیلګه

کله چې والدين د ماشوم د ښوونځي راپورونو ته پام نه کوي، د زده کوونکي ستونزې نه حل کېږي.

۶. د ټولګي مدیریت راتلونکي تمایلات

راتلونکي تعليمي نظام به د لاندې بدلونونو شاهد وي:

- Artificial Intelligence (AI) کارول
- شخصي زده کړه (Personalized Learning)
- مجازي واقعیت (Virtual Reality)
- د ډیټا پربنسټ ارزونه
- هوبنيار ټولګي (Smart Classrooms)

Sugata Mitra وایي چې راتلونکې زده کړه به په ځان-لارښووننه (self-organized learning) ولاړه وي. (Mitra, 2012)

بیلګه

زده کونکي به د AI سیستم له لارې د خپل کچې مطابق ځانګړي درسونه ترلاسه کوي.

۷. د راتلونکي ښوونکي رول

په راتلونکي کې ښوونکی یوازې د معلوماتو ورکونکی نه وي، بلکې:

- لارښود (Guide)
- تسهیل کوونکی (Facilitator)
- مشاور (Mentor)
- د زده کړې ډیزاینر (Learning Designer)

Paulo Freire وایي چې ښوونکی باید د زده کونکو سره په ګډه زده کړه وکړي، نه یوازې هغوی ته معلومات ورکړي. (Freire, 1970)

بیلګه

ښوونکی زده کونکو ته یوازې موضوع نه تشریح کوي، بلکې هغوی ته د څېړنې او فکر کولو لارې ښيي.

پایله

د ټولګي مدیریت په معاصر دور کې له نویو ستونزو او فرصتونو سره مخ دی. ټکنالوژي، رواني فشارونه او ټولنیز بدلونونه د زده کړې بهیر بدل کړی دی. خو همدا بدلونونه نوي فرصتونه هم رامنځته کوي، لکه شخصي زده کړه، هوبنډیار ټولګي او نوې تدریسي طریقې. راتلونکی ښوونکی باید د ټکنالوژي، رواني پوهې او مدیریت مهارتونو سره مجهز وي ترڅو یو مؤثر او متوازن تعلیمي چاپیریال رامنځته کړي.

نهم فصل

پایله، عمومي لنډيز، مهمې موندنې وړاندیزونه، سپارښتنې او ماخذونه

۱. پایله (Conclusion)

د ټولګي مدیریت د ښوونې او روزنې له بنسټیزو برخو څخه دی چې د تدریس کیفیت، د زده کوونکو چلند او د زده کړې پایلې مستقیم ټاکي. د دې کتاب د فصلونو له څېړنې څخه څرګندېږي چې ټولګي مدیریت یوازې د نظم ساتلو پروسه نه ده، بلکې یو جامع علمي، رواني او اداري سیستم دی چې پکې فزیکي چاپیریال، رواني فضا، تدریس، اړیکې، انضباط او ټکنالوژي ټول شامل دي.

په معاصر تعلیمي نظام کې ښوونکی د یو مدیر، رهبر او لارښود په توګه عمل کوي. هغه باید داسې چاپیریال رامنځته کړي چې زده کوونکي پکې د احترام، اعتماد او هڅونې احساس وکړي. د نړیوالو څېړنو له مخې، هغه ټولګي چې اغېزمن مدیریت لري، هلته د زده کوونکو اکادمیکه لاسته راوړنه لوړه وي او د چلند ستونزې کمې وي.

د دې کتاب پایله داده چې د ټولګي مدیریت بریالیتوب د څو عواملو ګډه پایله ده: ښه پلان جوړونه، واضح اصول، مثبت اړیکې، دوامداره ارزونه او د ټکنالوژي معقول استعمال. که دا عناصر په سمه توګه عملي شي، نو تعلیمي بهیر به اغېزمن، منظم او پایدار وي.

۲. عمومي لنډيز (General Summary)

دا کتاب د ټولګي مدیریت موضوع په اته فصلونو کې تشریح کړه. په لومړي فصل کې د ښوونکي رول د مدیر په توګه وڅېړل شو، چې ښوونکي یوازې تدریس نه کوي بلکې د ټولګي ټول فعالیتونه تنظیموي. په دوهم فصل کې د فزیکي او رواني چاپېریال اهمیت بیان شو، چې د زده کړې د کیفیت اساسي شرطونه دي.

درېیم فصل د تدریس او زده کړې مدیریت ته ځانګړی شوی و، چې پکې د درس پلان، وخت مدیریت، تدریسي طریقي او فعاله زده کړه تشریح شوي. څلورم فصل د زده کوونکو چلند مدیریت ته وقف و، چې پکې انضباط، تشویق او دستونزو حل وڅېړل شو.

پنځم فصل د اړیکو او رهبرۍ مدیریت و، چې د ښوونکي او زده کوونکو ترمنځ اړیکې او رهبرۍ ډولونه بیان شول. شپږم فصل د انضباط، ارزونې او ستونزو حل ته ځانګړی و. اووم فصل د ټکنالوژۍ او نوښت رول بیان کړ، او اتم فصل د معاصرو ستونزو او راتلونکي تمایلاتو تحلیل وړاندې کړ.

په عمومي ډول، کتاب څرګندوي چې د ټولګي مدیریت یو څو اړخیز علم دی چې د ښوونکي مهارتونه، د زده کوونکو اړتیاوې او د عصري ټکنالوژۍ استعمال ټول پکې شامل دي.

۳. مهمې موندنې (Key Findings)

د دې کتاب له علمي تحلیل څخه لاندې مهمې موندنې ترلاسه شوې دي:

لومړی، د ښوونکي رول د ټولګي د بريالیتوب تر ټولو مهم عامل دی. هغه ښوونکي چې د مدیریت مهارتونه لري، د زده کوونکو په اکادمیک پرمختګ کې مثبت اغېز لري.

دوهم، فزیکي او رواني چاپېریال د زده کړې د کیفیت لپاره بنسټیز اهمیت لري. پاک، منظم او مثبت چاپېریال د زده کوونکو تمرکز زیاتوي.

درېیم، فعاله زده کړه (Active Learning) د دودیزو طریقو په پرتله ډېر اغېزمنه ده، ځکه زده کوونکي پکې مستقیم ګډون کوي.

څلورم، مثبت انضباط د سزا پر ځای د تشویق پر بنسټ د زده کوونکو چلند اصلاح کوي.

پنځم، ټکنالوژي د زده کړې بهیر بدل کړی دی، خو یوازې هغه وخت اغېزمنه ده چې په علمي ډول وکارول شي.

شپږم، د ښوونکي او زده کوونکو اړیکې د ټولګي د رواني فضا اساسي عنصر دی.

اووم، راتلونکی تعلیمي نظام به لا ډېر ډیجیټل، شخصي شوی او د AI پر بنسټ وي.

۴. وړاندیزونه (Suggestions)

د دې کتاب د تحلیل پر بنسټ لاندې وړاندیزونه وړاندې کېږي:

- ښوونکي باید د ټولګي مدیریت په برخه کې دوامداره روزنه ترلاسه کړي .
- تعلیمي ادارې باید د ښوونکو لپاره مسلکي ورکشاپونه جوړ کړي .
- د فزیکي چاپیریال ښه کول باید د ښوونځیو لومړیتوب وي .
- د ټکنالوژۍ کارول باید د تعلیمي اهدافو سره سم وي ، نه یوازې تفریح لپاره .
- د زده کوونکو د رواني حالت ارزونه باید د ښوونیز نظام برخه شي .
- والدین باید د ښوونځي له فعالیتونو سره فعال ګډون ولري .
- د مثبت انضباط سیستم باید د سزا پر ځای تشویق ته ترجیح ورکړي .

۵. سپارښتنې (Recommendations)

سپارښتنې د عملي تطبیق لپاره وړاندې کېږي:

- ښوونکي دې د هر درس لپاره واضح پلان جوړ کړي .
- د ټولګي قوانین دې د زده کوونکو په ګډون جوړ شي .
- د ګروپي کارونو او همکارۍ زده کړه دې زیات شي .
- د ارزونې سیستم دې دوامداره او متنوع وي .
- ښوونکي دې د احساساتي هوښیارۍ مهارتونه وده ورکړي .
- ښوونځي دې سمارټ ټولګي ته وده ورکړي .
- د زده کوونکو د ستونزو لپاره مشورتي سیستم جوړ شي .

٦. ماخذونه

کتابونه

- Canter, L. (2010). *Assertive discipline*. Solution Tree Press.
- Woolfolk, A. (2016). *Educational psychology* (13th ed.). Pearson.
- Marzano, R. J. (2003). *Classroom instruction that works*. ASCD.
- Dewey, J. (1938). *Experience and education*. Macmillan.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society*. Harvard University Press.
- Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. Macmillan.

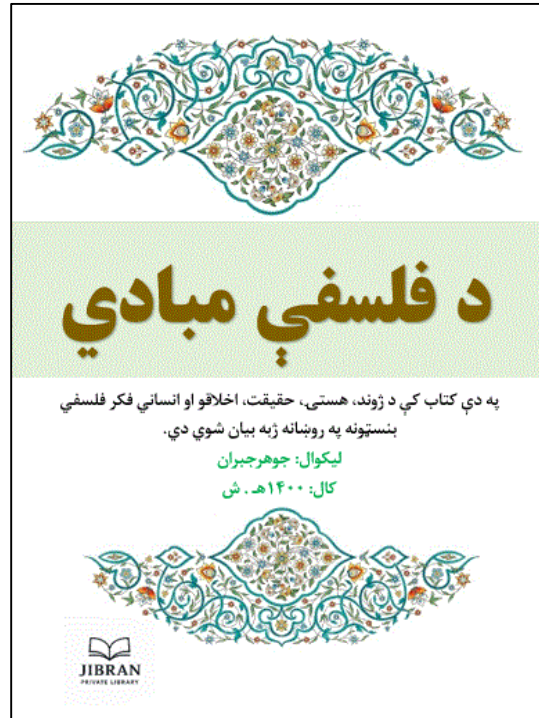
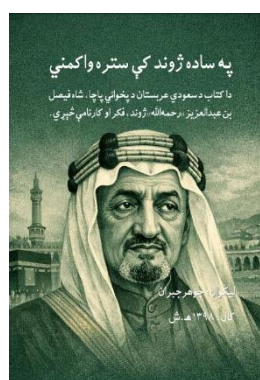
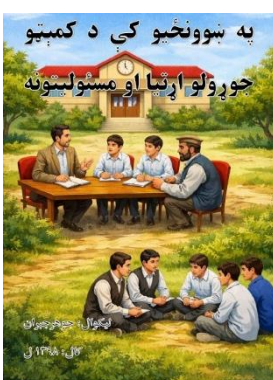
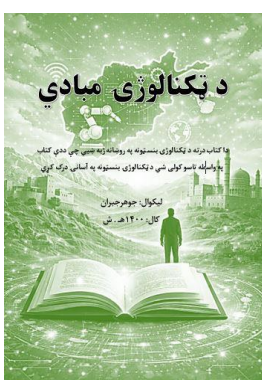
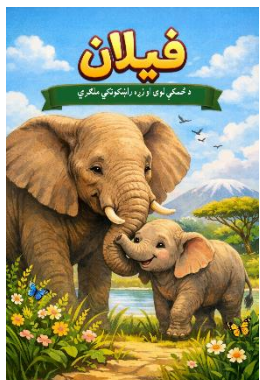
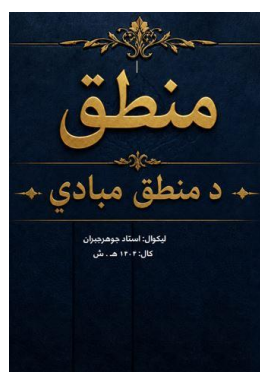
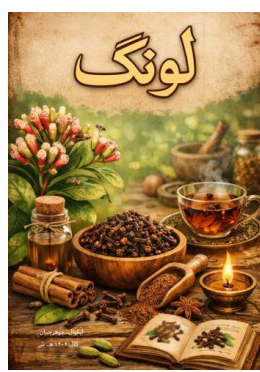
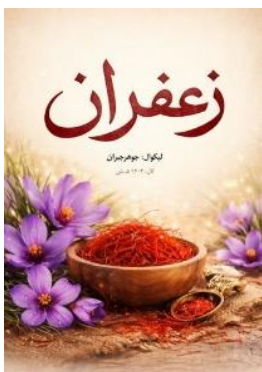
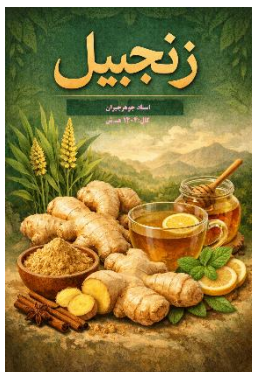
علمي مقالې

- Fraser, B. J. (1986). Classroom environment research. *Journal of Research in Science Teaching*.
- Zimmerman, B. J. (2002). Self-regulated learning. *Theory Into Practice*.
- Epstein, J. L. (2011). School-family partnerships. *School Community Journal*.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning*. Routledge.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). Cooperative learning. *ASCD*.

انټرنېټي سرچينې

- UNESCO Education Reports – <https://www.unesco.org>
- World Bank Education Data – <https://www.worldbank.org>
- ERIC Educational Resources – <https://eric.ed.gov>
- OECD Education Reports – <https://www.oecd.org/education>

پورتني اثارو Pdf ټولګي په کتابتون ټکي کام کې موجود دي (ketabton.com)

په دې کتاب کې د ژوند، هستی، حقیقت، اخلاقو او انساني فکر فلسفي بنسټونه په روښانه ژبه بیان شوي دي.
لیکوال: جوهر جبران
کال: ۱۴۰۰ هـ. ش

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English